

ION ENE

CRUCEA- POARTA ÎMPĂRĂȚIEI

TEATRU ȘCOLAR

Ediția a II-a

Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri, care v-au
grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu
luare aminte cum și-au încheiat viața și urmați-le
credința.(Evr XIII.7)

EDITURA ARHIEPISCOPIEI TOMISULUI

ION ENE

CRUCEA- POARTA ÎMPĂRĂȚIEI

1. Cuvânt către cititori.

Cartea aceasta se duce către tineri. Lor vrem să le fie ca un toiag cu care placă la drum, prin timp...printre oameni...prin încercări.

Omul are libertatea să aleagă ce cale să urmeze în viață. Dar ca să alegi mai întâi trebuie să cunoști mulțime de alternative. Deci am dorit să punem la dispoziția tinerilor surse de informare referitoare la căile urmate de predecesori, care și ei la rândul lor au cântărit și ales. În această scriere promovăm modele de viață frumoasă, utilă, curată, demne de urmat. Sigur că șabloane ideale n-o să găsim; pe de altă parte un model n-o să se potrivească perfect cu condițiile concrete și caracterul unora dintre cititori. Lucrarea de față este un mic instrument de demascare a istoriei falsificate prin care tăvălugul ateist este prezentat cu o față umană. Cărticica aceasta este un modest ghid care, sperăm, să ajute tinerii în căutările lor de ași alege un drum în viață (nu o profesie), un far fără de care eșuează. Așadar, tinerii au nevoie să cunoască experiența de viață a unor înaintași care au mers pe un drum luminos, au făcut lucruri utile, frumoase și durabile, nu doar pentru ei cât pentru semenii lor. Alegerea căii este o luptă necesară.

Firea noastră, în fiecare clipă, este împinsă să aleagă răul nu binele. Sf Ap Pavel explică foarte bine acest conflict interior când zice: “ Nu fac binele pe care îl voiesc ci fac răul pe care nu-l

voiesc”. Cu alte cuvinte eu, mă împotrivesc mie însumi sunt propriul meu trădător. Cu câtă simplitate zicea un Părinte din vechime:”În mine sunt doi care se bat”!.

În schimb dacă îmi aleg să urmez modele care au lucrat binele, îmi impun să am voință tare și consecvență și cer ajutorul lui Dumnezeu să mă călăuzească pe calea virtuților, am toate șansele ca la rândul meu să devin un model demn de urmat, deși slăbiciunea va continua să încerce să zădărnicească petrecerea cea bună.

Din acțiunile unor personaje vedem grija lor primordială față de viața launtrică, față de lupta fiecăruia cu răul din sine adică războiul cu patimile și neputințele personale. Frica lor cea mare nu era supraviețuirea ci frica de păcat, frica de a nu-L mâhni pe bunul Dumnezeu prin vreun gând răzvrătit ori teama de a nu cădea în deznădejde și a-i contamina și pe alții.

Multe personajele sunt reale și au fost păstrate în inima și memoria poporului român, iubitor de adevăr. Asta facem și prin lucrarea prezentă: le păstrăm cinstirea drept cuvenită. Prin cinstirea faptelor drepte ale unor eroi iubiți, credem, se va reîmprospăta dorința unei vieți virtuoză în inimile tinerilor, și nu numai. Aceasta-dorința de virtuți-există în mod firesc în fiecare om dar de multe ori este “sufocată” de “poluarea” din jur.

Într-o viață creștină desăvârșită două voințe trebuie să se contopească: cea dumnezeiască și cea omenească. Lucrarea lui Dumnezeu revărsată asupra omului și absorbită cu sete ca

urmare a voci lui libere, săvârșește o mare taină: desăvârșirea. Acesta este de fapt scopul, unicul scop, al vieții noastre. Din această carte învățăm să nu ne mulțumim admirându-i pe cei care luptă pentru credință, adevăr și dreptate ci să hotărâm să ne ostenim pentru a fi asemenea lor. Să nu ne mulțumim să ne păzim de rău ci să-l păzim și pe aproapele nostru, chiar necunoscut fiind. Să nu ne rezumăm să aclamăm pacea fără a ierta noi primii pe cei cu care-am avut neînțelegeri. Să nu ne limităm în a dezaproba practici sau reglementări de viață imorală, desfrânată, coruptă, decăzută, ci să luptăm cu mijloacele legilor, pentru a ne apăra țara, neamul și credința de atacurile neprietenilor. Nimic nu este mai frumos decât a face bucurie într-un suflet apăsător de necazuri, lipsuri, suferințe, nedreptăți, singurătate și alte asemenea.

În fiecare scenetă întâlnim mai multe personaje ” frumoase” cu frumusețe care nu se veștejește, împodobite cu o paletă de virtuți. Acești oameni au păstrat viu în minte credința că fiecare scripă de gând lasă o amprentă în catalogul veșniciei așa cum orice vorbă sau faptă lasă și o urmă în memoria urmașilor. Aceste personaje vrednice de urmat au o trăsătură comună: și-au pus toată nădejdea în Dumnezeu și Lui i-au cerut neconștient ajutorul. Dar, personajele pozitive, pe care o să le cunoașteți mai au în comun o altă virtute; una deosebit de rară. Virtutea aceasta, care este vârful virtuților; vă las pe voi, dragi cititori/ spectatori să o descoperiți și să încercați

să o și împliniți. Este vorba despre cea ce puteți descifra în scrierea de mai jos.

(ișamjărv ed aeribui)

2. Foamea de pâinea d-acasă.

Actul I

Locul și timpul desfășurării acțiunii: Sfânta Mănăstire Văratec. August 1916.

Scena reprezintă: O chilie sărăcăcioasă. O icoană pe un perete. Pe masă câteva cărți, împrejur 4 scaune.

Personaje:

- Bătrâna monahie Melania, foarte tristă.
- Monahia Mina, nepoata Maicii Melania, sfioasă și tăcută.
- O monahie: foarte gânditoare, citește dintr-o carte veche; când și când se închină.

Agitat intră Părintele Nicolae:

Părintele Nicolae: Rugați-vă! Rugați-vă pentru pacea lumii. În lume nu este pace pentru că s-a împușinat Credința. Dragostea dintre oameni s-a

împrăștiat ca ceața alungată de vânt. România a intrat în război.

Maica Melania: De unde acest vânt al vrajbei, Părinte?

Părintele Nicolae: Din goana oamenilor după avere și putere. Unele neamuri vor să domine peste altele și să-și întindă stăpânirea peste lacrimile supușilor. Nu ne lăsa Doamne Dumnezeu nostru. (se închină)

Maica Melania: Vom stăruii în post și rugăciune și Dumnezeu va întări arma care poartă dreptate. Noi ne apărăm pământul străbun și Credința și pâinea d-acasă.

Părintele Nicolae: Toate maicile să înceapă să împletească ciorapi și mănuși, să țeasă postav și pânză pentru pansamente, să coasă cămăși. Toată obștea să lucreze cu dragoste și rugăciune. La încercările grele se arată unitatea poporului și puterea credinței. Vor curge lacrimi... da... lacrimile vor da rod.

(Intră altă monahie, agitată.)

Altă monahie: Iertați-mă Părinte, s-au adunat oameni de prin sate. Sunt îngrijorați de războiul de care s-aude...unii sunt foarte speriați...spun că nădejdea bătrâneții sunt freciorii lor care vor fi luați pe front. Părinte, oamenii așteaptă să le spuneți cuvânt de la Dumnezeu. Părinte, oamenii au nevoie să le-ntăriți inimile.

Părintele Nicolae (gânditor):

Ce aud? Deznădejde, puținătate de suflet? Nu se poate ; noi românii ne punem viețile în mâinile lui Dumnezeu și la bine și la greu. În fața cotropitorilor cel bogat și cel sărac, cel tânăr și cel bătrân una sunt și se fac zid viu pentru apărarea țării părinților părinților noștri. Da... nu doar pentru ei o apără ci pentru neamul ce va să vină...din mila lui Dumnezeu.

(Părintele tace o clipă, apoi iese spunând cu mult bunătate)

-Mă duc să vorbesc cu bieții oameni.

(Tăcere apăsătoare. Maica Mina izbucnește înflăcărată:)

Maica Mina: Bun lucru este să lucrăm din greu, să pregătim lucruri de trebuință pentru soldații de pe front dar...este oare aceasta de ajuns? Îi ajutam noi, oare, cu tot ce putem? De-aici de la depărtare...

(Celelalte două maici o privesc mirate.)

Maica Mina: Mă voi duce la Părintele să-mi dea binecuvântare să mă alătur soldaților de pe front, să-i ajut cum voi putea, să-ncerc să le alin durerile, să fac ce mi se va cere cu toate puterile mele.

Maica Melania: (Cu emoție) De-abia ai împlinit 20 de ani; ai inima înflăcărată de dorința de a ajuta, de a fi utilă pe front. Știu că ai absolvit cursul sanitar de Crucea Roșie cu rezultate foarte

bune. Poți să aplici ce ai învățat ajutând oamenii necăjiți din satele învecinate. Știi că nu sunt medici la sate, și ajutorul unei asistente este foarte binevenit. Dar... dorința ta de a pleca voluntar pe front mi se pare periculoasă și chiar inutilă pentru că nu vei putea să rezisti, și atunci cui va folosi acest sacrificiu?

Ai cugetat bine scumpa mea nepoată? Știi tu oare ce înseamnă să treci prin foc? În luptă se cere putere, vitejie, pricepere, și acoperământ dumnezeiesc.

(Maica Mina o întrerupe)

Maica Mina: În fața suferințelor, a durerilor, a lipsurilor de tot felul se mai cere ceva: iubire între frați.

O iubire puternică, statornică și molipsitoare care-i hrănește și îi întărește pe combatanți.

Scut mai puternic decât iubirea nu se află. Este de mare ajutor și sprijinul din spatele frontului, și aceasta este tot o dovadă a iubirii.

Dar...altceva este să le fii soldaților aproape. Să-i încurajezi cu o vorbă, să-i privești cu blândețe, să le alini din suferință mângâindu-i la durere.

Pentru aceasta pleacă la război voluntarii; să arate că nu se mulțumesc să ajute cu puțin ci vor să împartă suferința cu cei ce suferă. Oare nu și pentru noi a scris Sfântul Apostol Pavel acestea: “ Facerea de bine și întrajutorarea să nu le dați uitării; căci astfel de jertfe sunt bine plăcute lui Dumnezeu.” (Evrei 13.16)

O monahie: Iertați-mă că vreau și să spun un cuvânt, deși nu sunt prea învățată. Eu cred că hotărârile foarte importante se iau după îndelungă chibzuință. Este trebuință de rugăciune astfel ca Dumnezeu să vadă puterea jertfei și statornicia dorinței de a porni pe cale durerilor. Dumnezeu călăuzește pașii omului după Sfântă voia Sa, pe care o descopără prin rugăciune. Deci, Maică Mina, afundă-te-n rugăciune și noi îți vom fi alături, până îți va descoperi Domnul ce este plăcut Lui să faci. Toți avem același Stăpân, în mâinile Lui să ne punem viața pe care El însuși ne-a dăruit-o. N-avem dreptul s-o riscăm, s-o irosim, nici s-o păstrăm în mod egoist fără a dăruia din ea fraților noștri.

(Tăcere.... Se aude bătând toaca.)

Maica Melania: E timpul să ne plecăm genunchii la rugăciunea de seară.

Sfârșitul Actului I

Actul II

Locul și timpul desfășurării acțiunii: Spitalul militar Tecuci 1916

Scena reprezintă: un salon cu 4 paturi cu soldați răniți și bandajați. Două măsuțe cu cutii de medicamente și pansamente.

Personaje:

-Maica Mina cu halat de asistentă de la Crucea Roșie, cu banderolă pe brațul stând, cu cruce la gât.

- O infirmieră de la Crucea Roșie.

Infirmieră către unul din răniți: Sergent, trebuie să-ți schimb bandajul, voi lucra cât se poate de ușor, să nu-ți fie frică, clipele cumplite-au trecut.

Rănitul cu grad de sergent: Obuzul mi-a sfârtecat într-o clipă piciorul, iar acum vindecarea este atât de zăbavnică...sau poate nici nu va veni niciodată...Ce-o mai fi pe front? De ce a inventat omul arme ca să ucidă? Și....de ce Cel ce pe toate le vede și dinainte le cunoaște...? Suntem niște furnici...

Infirmiera: Minteă noastră nu poate deplin să înțeleagă nepătrunsele judecăți ale lui Dumnezeu căci noi nu cunoaștem decât puțin, foarte puțin din cele ce se văd, și mult mai puțin din cele nevăzute.

Un singur lucru știm cu tărie : că Dumnezeu ne-a creat din iubire. Da din iubire nu din vreo trebuință! Să nu uiți sergent să spui acestea și soldaților din plutonul tău când te vei întoarce la ei. Gândurile tovarășilor tăi sunt aici, sergent, nu ești singur.

Rănitul cu grad de sergent: Oare câți au căzut odată cu mine? Oare îmi voi mai revedea

camarazii?... Dacă cel Atotputernic va binevoi...va binevoi El oare?

(Maica infirmieră iese. Maica Mina intervine.)

Maica Mina: Liniștește-te sergent, ai nevoie de odihnă, de liniște și de rugăciune. Toți avem nevoie de ajutorul lui Dumnezeu, toate cele câte le primim, bune sau mai puțin bune, de la Dumnezeu sunt și noi ai Lui suntem. Roagă-te sergent și pentru ceilalți doi răniți: Constantin și Ioachim. Și ei se roagă pentru tine. Și noi ne rugăm pentru voi toți și așa se face un zid... Suferința se sfărâmă când se izbește de zidul iubirii!

(Intră doctorul, căpitanul Andrei, agitat și îngrijorat.)

Medicul căpitan Andrei: S-a dat ordin să facem o exindere de 50 de paturi. Spitelele din Vaslui și Iași își vor mări și ele capacitatea. Trebuie să rezolvăm grabnic.

(Maica Mina, gânditoare)

Maica Mina: Înseamnă că armata noastră are pierderi însemnate? Vom mai avea nevoie de personal, de medicamente și multe altele. ....Și de mâna lui Dumnezeu.

Medicul căpitan Andrei: De la Mănăstirea Agapia au plecat 51 de maici care vor fi puse la dispoziția Crucii Roșii și încartiruite în spitalele

din Moldova. Se aude că printre ele sunt și medici. Dumnezeu prin oameni lucrează.

Maica Mina: Războiul întotdeauna înseamnă durere, suferință și pierderi. Dincolo de toate acestea important este să ne păstrăm credința neclintită. Hristos este farul vieții noastre, spre El trebuie să ne îndreptăm tot rostul vieții. Trebuie să ne rugăm mai mult și vom munci mai mult.

(Celălalt soldat rănit scoate cu greu o fotografie din buzunarul vestonului; o privește lăcrimând... își stăpânește durerea, se uită rugător către asistenta Mina.)

Celălalt soldat: Rugați-vă Maică asistentă, rugați-vă pântru Nicu al meu, să nu deie peste el boale și năpaste. Și când ă hi el flăcăiandru să nu mai hie răzbele. Că răzbelu-i teasc cari zdroghește oameni. Și pântru Măria rugă să hie să nu-și chiarză nădejdea...Scrisori de ce n-or mai vinit?...Nicule, mă tu să iughești cartea....S-o pus rație la scrisori ? ...Apărați valea cu meri!... Ține-ți-vă tari fraților! Trageți mă în ei, crăpa-le-ar hiera!

(Țipă sirena unei mașini de salvare care a sosit în curtea spitalului.)

Medicul căpitan Andrei (grăbit): Asistentă Hociotă, maică Mina, să mergem repede, avem o nouă urgență, se varsă sânge și lacrimi. Chemați și o infirmieră.

(Medicul și asistenta ies repede din scenă)

Sfârșitul Actului II

Actul III

Locul și timpul desfășurării acțiunii: Spitalul militar Iași. Iulie 1917

Scena reprezintă: un salon de spital cu paturi.

Personaje:

-Medicul căpitan Gheorghiu

-Asistenta Ioana

-O infirmieră

-O bolnavă în îmbrăcăminte călugărească. Lângă patul ei o haină cu grade desublocotenent.

-Bolnava 2

-Bolnava 3

(Intră doctorul căpitan Gheorghiu și asistenta Ioana.
Amândoi se îndreaptă spre patul maicii ofițer.)

Maica Mina:(de pe patul suferinței) Să trăiți domnule căpitan, sunt sublocotenent Mina Hociotă, deplin recunoscătoare că mă îngrijiți cu multă dăruire și pricepere.

Medicul căpitan (salutând ostășește): Bine ai venit sublocotenente! Noi te așteptam demult să vii să ne-ajutri, căci știm că ai multe cunoștințe medicale, și putere de muncă și dragoste.

(Doctorul își trage un scaun și începe a o asculta cu un stetoscop. Asistenta Ioana se duce la bolnava 2 și începe să-i desfacă bandajele. Vorbesc în șoaptă.)

Medicul căpitan: Ați avut piciorul stâng sfârtecat de mulțime de schije, a fost o operație lungă și dificilă, dar cu ajutorul lui Dumnezeu a decurs bine. Puteți să ne spuneți cum s-a-ntâmpat?

Maica Mina: Eram la comanda unui tren sanitar cu răniți care mergea de la Mărășești spre Vaslui și Iași. În miez de noapte trenul a fost atacat: inamicul s-a năpustit cu foc multiplu. Mitralierele noastre au ripostat fără întârziere dar unii soldați inamici, credem că au fost ascunși în apropierea liniei, așa că au reușit să arunce cu grenade în tren. Până să-și mărească trenul viteza... Parcă treceam prin foc... A fost fulgător...Soldații noștri au dat dovadă de multă vitejie. Așa am fost rănită, apoi... n-am mai știut. Camarazii mei or fi avut grijă de mine. Nu știu dacă a murit cineva...Nădăjduiesc ca și dintre atacatori să nu fi pierit niciunul și să se înțeleptească să ceară oprirea luptei lor nedrepte. Dumnezeu îngăduie restriște...și suferință. Noi, oamenii cu minte puțină cum să înțelegem rostul pătimirilor? Un singur lucru știm, că suntem niște firicele de nisip în mâna Cioplitorului.

Medicul căpitan: Dumnezeu a avut grijă de dumneavoastră. Acum încercați să mișcați degetele de la piciorul stâng.

Maica Mina: Nu pot domnule căpitan, am piciorul amorțit complet. Mă doare capul și sunt lipsită de putere.

Medicul căpitan: Maică ai pierdut mult sânge, ai trecut printr-o operație grea. Starea aceasta proastă este un cumul al efectului anesteziei, al oboselii, al pierderii de sânge...Și poate mai este și frica.

Maica Mina: Da, desigur mi-e frică că-mi pierd piciorul. Cum mă voi mai putea întoarce pe front? Și când? Am făcut atât de puțin!

Acolo curg valuri de sânge și suferință. Când am recuperat răniții de pe frontul de la Mărășești am văzut multe...Multe schije m-au căutat, și gloanțe multe. Nu am exclus niciodată posibilitatea ca într-o zi să mă pună și pe mine cineva pe o targă...și să ajung la spital sau...Mulțumind Domnului trebuie să trecem prin toate...(se gândește puțin și zice cu sfială)

Nu vă supărați, în salonul ăsta lipsește ceva: icoana Maicii Domnului. Câtă mângâiere, câtă alinare am avea noi, toți bolnavii, dacă ne-am putea aduce durerile și suferințele și frica ce ne apasă, toate Maicii Preacurate să le spunem și nădejdea noastră se va reîmprospăta, inima se va întări.

Asistenta Ioana: Îndată aduc icoana Măicuței Preasfinte! O voi pune aici undeva să o puteți vedea bine fără să vă forțați, și să vă rugați cu pace.

(Maica Mina, obosită face semne că-i mulțumește. Asistenta cu fișa medicală-n mână așteaptă lângă doctor.)

Medicul căpitan: Stare postoperatorie satisfăcătoare. Perfuzii, calmante și antibiotice. Masați-i de 3-4 ori pe zi talpa piciorului. Urmăriți temperatura. Maică, cum sunt instrumentele astea medicale în mâinile noastre așa suntem noi în mâna Marelui Dumnezeu: de la El vine vindecarea prin noi. Noi trebuie să ne rugăm. Dorința de însănătoșire a bolnavului dar mai ales recunoștința lui față de Dumnezeu face cât toate medicamentele la un loc. Chemați-mă oricând doriți. Sănătate.

(Medicul se îndreaptă către bolnava 2.)

Medicul căpitan: Marina, văd că te-ai mai îmbujorat la față, și ochii îți sunt mai încărcăți de speranță.

Bolnava 2: Cum să nu fiu bine, domnule doctor dacă am primit scrisoare de la Ilinca, fătucă mea. Ilinca este în clasa a doua, vreți să v-o citesc?

Medicul căpitan: (cu bunăvoință, în timp ce o ascultă cu stetoscopul) Desigur, desigur.

Bolnava 2: Ascultați:” Muică, veni tușa Floarea la noi și spuse că ai să vii acasă sănătoasă. Pe seară eu mă dusei să mă uit în lungu uliței să te văz. Când mă văzu Buna, se oțără și zise: unde umbli năroado, că măta o veni ea dar nu se știe când. Fără să mă vază Buna, o să mă duc eu la tușa Floarea s-o întreb, că ea știe tâte.

Muică, eu vreau să-ți arăt caietele, da vino mai degrabă că până acum n-am nici o notă proastă.

Adică n-am nici o notă proastă de tot, da dacă mai întârzii și vin lecții d-alea încurcate?

Știi ce zicea Buna? C-o să se ducă la școală să-nvețe carte să-ți scrie ție când nu sunt cuminte! Da eu zâc să mă mai cumințesc oleacă să nu răză copii de bunica la școală.”

Vedeți, domnule Doctor cum să nu vreau să mă fac bine mai repede până nu capătă fata vreo notă mică?

Medicul căpitan (zâmbind): Am înțeleș; ai primit un plic încărcat cu iubire. Nu există medicament mai bun ca iubirea.

(Ieșind din scenă zice mai mult ca pentru sine):

- Iubirea ne ține, ne dă forță, ne dă speranță... Toți trebuie să iubim și să fim iubiți. Cel ce iubește deplin cu Dumnezeu se aseamănă, pe cât e cu puțință.

Sfârșitul actului III

Actul IV

Locul și timpul desfășurării acțiunii: Cluj

Napoca 1930

Scena reprezintă: Școala de infirmiere.

O sală de cursuri. Planșe pe pereți. Eleve cursante în bănci.

Tabloulul Patriarhului Miron Cristea.

Personaje:

-Maica Sublocotenent Mina

-Prima elevă

-A dou-a elevă

-A trei-a elevă

Maica Mina: (Emoționată) Vreau să vă urez bun venit la acest curs de pregătire pentru a servi, ca asistente medicale la serviciile de Crucea Roșie, acolo unde va fi nevoie. Împreună cu medicii de la spitелеle unde veți face practică, ne vom strădui să vă dăm toate cunoștințele necesare în această slujire jertfelnică.

Primul lucru pe care vreau să-l subliniez este acela că tot personalul din serviciile medicale de urgență trebuie să dea dovadă de o pregătire foarte bună, de curaj, de spirit de colaborare și într-ajutorare.

Toate acestea sunt foarte necesare dar totuși nu sunt de ajuns. Mai presus de orice este nevoie să avem dragoste față de bolnavii sau răniții pentru care lucrăm. Să lucrăm ca și cum am lua asupra noastră o parte din suferința lor. Când durerile aproapelui tău te dor, când suferințele lui te

împovărează înseamnă că nu treci “pe-alături”. Înseamnă că nu ai o inimă rece și neroditoare ci una plină de iubire. Iubirea alină și vindecă. Să avem toți în inimă, întotdeauna Porunca Sfântă:” Purtați-vă sarcinile unii altora”.

Prima elevă (cu șovăială): Din câte am auzit, dumneavoastră ați dat soldaților primul ajutor chiar pe câmpul de luptă la Mărășești, la Oituz și nu numai. Nu v-a fost teamă?

Maica Mina: Teamă? Sigur că mi-a fost. Cum să nu-ți fie teamă când obuzele cad ca grindina, când schijele îți şuieră la urechi, când nu-i clipă de odihnă. Important este ca frica să nu te domine, pentru că din dorința de a-i salva pe cei răniți nici nu mai stai să socotești dacă te mai poți întoarce sau nu în adăposturi. Iubirea este mai tare decât frica.

(Urmează clipe de tăcere adâncă; parcă fiecare își pune întrebări lui însuși.)

Maica Mina: Vă rog, și am să mai revin cu această rugămintă: să nu mă considerați un model de viață.

Nu sunt motive de a fi lăudată. Eu am încercat să-i fac pe oameni să creadă că la nevoi și necazuri ne putem sprijini unii pe alții. I-am făcut să simtă că suntem frați. Același lucru face țăranul pe câmp, care, deși chinuit de arșița soarelui își împarte apa din ulcior cu cel însetat.

Faptele frățești se cuvine să fie multiplicare iar nu trâmbițate. Ce rost au laudele atunci când faci ceea ce este firesc să faci? Dorirea laudelor este o boală, care se agravează și naște iubirea de sine iar apoi mândria. Vă rog să meditați asupra spuselor Sf. Proroc David:” Nu nouă, Doamne, nu nouă ci numelui Tău de cuvine slavă.”(Ps 113.9)

A dou-a elevă: Iertați-mă, poate întrebarea mea este prea îndrăzneată. Noi am citit în ziare că ați fost rănită în timp ce comandați un tren sanitar cu răniți. Acum, că a trecut destulă vreme de la lupta aceea, ne puteți spune ce sentimente ați avut față de atacatorii care v-au provocat așa de multă suferință?

Maica Mina: Dacă înțeleg eu bine, mă întrebați dacă i-am urât pe soldații inamici. Nici gând de așa ceva, nici umbră de dușmănie. Deplin și fără șovăire i-am iertat de la început pe cei care m-au rănit pe mine și pe inamicii care i-au rănit pe frații mei de arme. Eu n-am ajuns să împlinesc deplin porunca iubirii de vrăjmași dar măcar n-am urât pe nimeni. Asta țineți minte fetelor: să vă iubiți cu putere neamul, dar nici să nu-i urâți pe vrăjmașii noștri.

A trei-a elevă: Pentru noi este greu a înțelege cum poate omul să treacă pe lângă moarte, prin suferințe, prin lipsuri, prin pericole care te împresoară și totuși.... Totuși să nu-i urască pe

cei care i-au cauzat toate aceste rele. Adică pe cei care cu voie ți-au făcut mult rău... Cum se poate?

Maica Mina: Adevărat este că este foarte greu să nu vrei să-i întorci vrăjmașului tău suferința pe care el ți-a făcut-o. Umple-ți inima de iubire, umple-o bine astfel ca în ea să nu mai încapă nici egoism nici răutate nici sete de răzbunare nici alte răutăți. La aceasta nu putem tinde decât rugându-ne Domnului Hristos, care ne dă puterea de a iubi și tăria de a ierta. Vrăjmașii noștri să se cutremure văzând unitatea noastră , credința și nădejdea în ajutorul Celui Atotputernic și Multiertător.

(Intră în scenă toți actorii, se așează pe două rânduri și împreună cu spectatorii încep cântarea prooroocului Isaia):

Cu noi este Dumnezeu înțelegeți neamuri și vă plecați, căci cu noi este Dumnezeu.
Auziți până la marginile pământului, căci cu noi este Dumnezeu.
Și orice sfat îl veți sfătui, risipi-l-va Domnul, căci cu noi este Dumnezeu
De frica voastră nu ne vom teme, nici ne vom tulbura, căci cu noi este Dumnezeu.
Și Domnul Dumnezeuul nostru, pe Acela vom sfînți, și El va fi nouă zid, căci cu noi este Dumnezeu.

(Toată sala într-un glas înfrățit, dulce și plin de pace:)

Cu noi este Dumnezeu înțelegeți neamuri și vă
plecați, căci cu noi este Dumnezeu. (de două ori)

Sfârșit.

3. Teascul pătimirilor

Actul I

Locul și timpul desfășurării acțiunii: Sfânta Mănăstire Sâmbăta de sus. August 1941.

Scena reprezintă: Trapeza mănăstirii. Icoane pe pereți. Pe masă un crucifix, o vază cu flori.

Împrejur 4 scaune.

Personaje:

- Zorica Lațcu scriind ceva pe o foaie
- Aspazia Oțel profund îngândurată

Aspazia: Zorica îmi spui și mie ce scrii? În loc să mă ajuți să-mi așez gândurile, să intru în propriul adânc, să-mi descopăr răutățile...Unde ne sunt sfinții îngeri ascultători de plângeri?

Zorica: Notam unele idei pentru referatul “Iisus în poezia românească”, pe care-l voi prezenta în cadrul Frăției Ortodoxe. Cred că mă vei ajuta și tu să întocmesc această prezentare; dar uite acum nu mai scriu nimic. Îți cunosc dorința de a porni lupta pentru curățirea lăuntrică. Omul care se frământă cum să-și îndrepte viața este acel om care își vede greșelile și neîmplinirile, și cu cât mai multe descoperă cu atât mai adânc caută temându-se să nu treacă ceva cu vederea. Vreau să zic că își reproșază lui însuși lucrurile rele pe care le-a făcut cât și lucrurile bune pe care ar fi putut să le facă dar nu le-a săvârșit.

Despre curățirea lăuntrică am citit că nu se poate face decât sub îndrumarea duhovnicului și cu ajutorul efectiv și continu al lui. De aceea ne aflăm aici că să-ți găsești o călăuză. Ce minunat va fi să avem amândouă duhovnic pe Părintele Arsenie Boca: pe amândouă să ne călăuzească către Dumnezeu. Nu-i așa că ar fi grozav?

Aspazia: Zorica am emoții așa de mari că mă tem că n-am să înțeleg s-au n-am să rețin bine toate sfaturile Părintelui, deci te rog pe tine să iei aminte la ce-mi va spune și să-mi repeți lucrurile importante când vom rămâne singure. Îmi doresc atât de mult să mă inițieze în cercetarea de sine, să pună pe urcușul nevăzut...Este minunat...

Zorica :(cu blândețe) Nu te teme Aspazia. (cu înflăcărare) Să știi că dacă nu vei înțelege sau dacă te îndoiești de ceva Părintele va ști imediat, și te va ajuta. Încă de la început, când mi-a devenit Părintele Arsenie duhovnic, m-am convins că este foarte “ pătrunzător” și deosebit de eficace în “diagnosticarea duhovnicească a omului” și răbdător...

Aspazia:(cu timiditate) Încerc să înțeleg...Poate mă va învăța cum să mă rog, dar și cum să mă strunesc pe mine însumi când greșesc.

(Radiind bunăvoie intră părintele Antonie)

Părintele Antonie: Hristos a înviat! Sunt Părintele Antonie. Bine ați venit la mănăstirea noastră. Părintele Arsenie este cu un grup de pelerini; le pune la inimi cuvântul lui Dumnezeu. Închinați-vă că va veni în câteva minute.

Aspazia și Zorica (într-un glas): Adevărat a înviat. Săru mâna pentru buna primire, părinte.

De afară se aude glasul iubitor al părintelui Arsenie:

- Mergeți cu pace oameni buni și cugetați la cele ce așteaptă Dumnezeu de la noi. Nu uitați că toate cele ce gândim, rostim sau lucrăm, chiar toate scrise sunt în catalogul îngerului: suntem în plin examen, aici, acum.

Urmează clipe de tăcere.

Plin de pace, bucurie sfântă și revărsând încredere, intră Părintele Arsenie Boca. Din ocii săi luminoși se răspândește bunătate...o bunătate nesfârșită...o iubire nepământească.

Părintele Arsenie: Dumnezeu să vă binecuvinteze! Cum sunteți?

Aspazia și Zorica (într-un glas): Săru mâna părinte. Noi...

Zorica:(timidă) Chiar fără să vreau gândurile îmi fugeau la lucrările pe care le așteaptă Dumnezeu de la noi; este o temă la care și noi vom medita, după putința noastră.

Părintele Arsenie:(zâmbind) Cereți Domnului să vă lumineze mintea dar și să vă ajute să împliniți acele lucrări care sunt esența scopului vieții noastre pe pământ.

Părintele Arsenie (Către Aspazia): Aspazia de ce ești așa de speriată? Aici n-ai de ce să-ți fie frică! Așa cum în fâneață sunt amestecate plante folositoare și plante dăunătoare, și oamenii, în societate, sunt înconjurați de oameni buni și răi. Important este ca pe primii să-i iubești, de ceilalți să te ferești dar să nu-i urăști. Aici n-ai de ce să te temi; eși în casa lui Dumnezeu. Ești pregătită să rupem zăpădul? Să mergem în Sfânta Biserică!

(Aspazia dă afirmativ din cap și iese împreună cu Părintele Arsenie).

Părintele Antonie (către Zorica): Dacă ai nevoie de ceva vino afară: mă găsești în foisor stând de vorbă cu pelerinii. Dacă vrei poți să stai și tu să ascuți. Oamenii vin la mănăstire cerând povață pentru idealurile și necazurile lor. Sunt atât de diferite năzuințele oamenilor; de la putere, bogăție, faimă, viață lungă și câte și mai câte. În alergarea unora după țeluri mărunte ignoră singurul țel al vieții omului. Știi care este acesta?

Zorica:(timidă) Cred că mântuirea, dacă greșesc vă rog să mă îndreptați, Părinte.

Părintele Antonie: Bine ai răspuns, mai vorbim
lipește-ți de bătăile inimii dorința de mântuire.

(Părintele Antonie iese. Zorica, rămânând singură, scrie
ceva apoi se îndreaptă cu sfială către icoana Mântuitorului
Răstignit. Privind cu multă evlavie sfânta icoană zice ca
pentru sine):

Dă-mi, Stăpâne, Crucea Ta
Și mă-nvață a o purta.
Și în inimă, cu jale,
Dă-mi durerea Maicii Tale
Și în piept, cu frângere,
Dă-mi a Maicii plângere.

Dă-mi, Stăpâne, să-Ți sărut
Urma pașilor, în lut
Și mai dă-mi cu sânge, s-alerg
Tălpile să Ți le șterg,
Cu iubirea mea duioasă,
Ca femeia păcătoasă.

(Zorica se închină cu evlavie apoi se așază iar la masă și
continuă să scrie ceva. Intră Aspazia.)

Aspazia (emoționată): Surioară, trebuie să vorbim.
Spovedania aceasta este ca o renaștere, parcă lași
aici toate, chiar toate păcatele, greșelile,
neîmplinirile și capeți voința de a o lua de la
capăt corectând tot ceea ce a fost rău. Lumea cu
ale ei micnicimi rămâne undeva în pâclă de
întunecimi... Mare taină: pleci împăcat cu tine,

chiar dacă tu, numai tu ești singurul vinovat pentru greșelile și păcatele făcute...te umbrește iertarea Domnului Hristos. Spovedania este un medicament, nu-i așa?

Zorica: Ți-am spus eu, spovedania adevărată este pornirea pe calea vindecării...Bagă de seamă: pornirea, adică începutul tămăduirii sufletului prin curățire.

Aspazia: Părintele mi-a dat sfaturi despre rugăciune, despre smerenie, despre paza simțurilor, despre tot ce este mai folositor. Mi-a mai vorbit și despre suferință, necazuri, întâmpinarea nedreptăților și a spus;”Cine caută să scadă la crucea lui, mai mult își adaugă.” Părintele m-a binecuvântat de multe ori. De fiecare dată zicea: Dumnezeu să îți ajute copilă! De paisprezece ori m-a binecuvântat.

(Părintele Antonie intrând aude despre binecuvântarea de paisprezece ori).

Părintele Antonie: Aspazia, vei trece prin atâtea încercări câte binecuvântări ți-a dat Părintele. Să stăruiești în a cere ajutorul și mila lui Dumnezeu și vei trece cu pace încercările care-ți stau în față. Să știi că autobuzul cu care ați venit se pregătește de plecare.

Aspazia și Zorica (într-un glas): Să mergem. Săru mâna Părinte.

Părintele Antonie: Dumnezeu să vă binecuvinteze, mergeți cu pace.

(Ies din scenă toate personajele.)

Sfârșitul actului I

Actul II

Locul și timpul desfășurării acțiunii: Închisoarea Mislea. August 1948

Scena reprezintă: Atelierul de croitorie. Multe deținute în zeghe stând pe bănci la mesele de lucru

Personaje:

- Aspazia Oțel: lucrează în tăcere
- Directoarea închisorii, poreclită Diri.
- Marieta maistru în croitorie, angajata închisorii.
- O gardiancă rea
- Cealaltă gardiancă
- O turnătoare poreclită Mistreața
- O deținută cumsecade.
- Lia, deținuta însărcinată.
- Altă deținută

(Mistreața se plimbă printre deținute sfredelește cu prividea în toate părțile)

Deținuta cumsecade: Vine Mistreața, caută ceva de turnat. Mare atenție că-i șireată!

Mistreața: Intelectualelor, profesoarelor ce faceți? Am niște foi dintr-o carte d-aia de-a voastră. Ce-mi dați pe ele?

Altă deținută: Nimic n-avem caută în altă parte.

Mistreața: Ia mai căutați; n-aveți voi niște poame uscate? Da niște cubulețe de zahăr? Uite, dați-mi 4 cubulețe de zahăr și vă dau astea 4 foi.

(Deținuta cumsecade și cealaltă deținută își fac semne. Una scoate ceva de sub pat dintr-o traistă și îi întinde lui Mistreața zicând)

Deținuta cumsecade: Mai întâi îmi dai ce ne-am învoit.

Mistreața: Ia-le repede, vezi să nu vadă cineva. Nu m-ați văzut nu v-am văzut. (se îndepărtează repede)

Altă deținută: Desfă-le și citește-n șoaptă s-aud și eu.

Deținuta cumsecade: Ticăloasa, iar ne-a păcălit: Scrie de înflorirea patriei și fericirea poporului...

(Intra Diri; acră, nervoasă, arțăgoasă. Se plimbă printre deținute. În spate Gardianca rea privește cu dujmănie, vrea să răspândească frică)

Diri: Vorrba, ce-i aici tâmpitelor? Unde vă treziți, la stațiune? Sau vreți la izolare? Puneți mâna și lucrați mai repede și mai bine, dacă sunteți în stare. Vreau disciplină și producție, s-a nteles? Dacă ies rău la vreo inspecție vă mănânc, m-ați auzit?

Gardianca rea: Banditele astea de nimic nu-s în stare. Parazitelor nu produceți cât mâncați! Nimic n-o să iasă din voi! (lingușitoare)Tovarășe directoare: Astea toate zic că-s nevinovate, nu-i una cinstită să recunoască că este dușman al poporului muncitor. Am auzit că mai au și curaj

să cânte cântece d-alea bisericеști. Sabotoarele astea!

(Gardianca rea se uită către turnătoare...Aceasta îi face semne să tacă, să n-o demaște.)

Diri se oprește în dreptul Aspaziei:

Diri: Ia uite pe cine avem noi aici! Altă nevinovată. Să mai aud odată ce-ai spus când a fost condamnată. Zii obraznico?

Aspazia (are vânătăi pe față și răni pe mâini.Se ridică și iutându-se în ochii lui Diri zice cu putere): Încă din timpul anchetei am cunoscut o crudă animalitate. Judecata n-a fost judecată. După sentință am spus așa:” Nu consider că este o vină că îmi iubesc credința, neamul și țara. Consider că este o vrednicie să sufăr pentru ele. Primesc cu seninătate pedeapsa, nu cer nimic pentru mine. Cer clemență pentru tinerele care se află pe banca acuzării împreună cu mine”.

Asta am spus, așa a fost!

Diri: Tu știi multe din acțiunile ilegale ale studenților din Cluj! Auzi ce prostie cum să nu ceri îngăduință pentru tine ci să te doară mai mult de celelalte bandite? Ce, proastele alea n-aveau gură? Ai nimerit bine; o să-ți dau eu suferință de-o să te sature!

Să-ți ții gura când vine cineva mai mare, că altfel...o să-ți dau ce n-o să poți duce.

(Diri iese nervoasă. Intră Marieta și se plimbă printre deținute; se face că nu le aude vorbind).

Marieta (către cealaltă gardiancă): Nu știu dacă ți-am spus că aici a fost biserică până-n 24. Poate că este bine să le îngădui să cânte în șoaptă cântece bisericesti, care lor le alină suferința și dorul de casă. Pereții de mormânt ai celulei, frigul care li se plimbă prin oase, ferestrele mici care nu lasă nici lumina să le mângâie...Numai un pic de blândețe le mai poate face să lucreze bine ca să facem planul. Că dacă facem planul ieșim și noi bine!

Mistreața: (către o deținută) Am niște cotoare de varză, ce-mi dai?

(Cealaltă gardiancă îi spune ceva la ureche lui Marieta. Marieta dă afirmativ din cap amândouă se uită către turnătoare.)

Marieta: Știu; unelte sunt peste tot. Josnicia celor josnici nu are hotare. (Către turnătoare): Mistreaço, arată-mi lucru! Tu mai ai timp și să lucrezi?

Mistreața: Eu muncesc...Despre nimeni n-am spus nimic că eu sunt de gașcă, toate mă știe. Nici la milițieni nu le suflam p-alea care ciordeau de la oameni.

Marieta: Concentrându-vă la cusut și broderie vă puteți ordona mai bine gândurile, iar frumusețea iilor pe care le faceți vă dă o fărâmă

de bucurie. Când greșiți ceva, vă rog să mă anunțați să vă spun ce-i de făcut. Voi ruga conducerea să ceară aprobare pentru încălzirea cât de cât a atelierului ca să puteți lucra mai bine. (În șoaptă) S-a auzit că circulă pânze cu linii și puncte, aveți grijă! (se referă la scrierea în alfabetul Morse)

(Marieta iese împreună cu gardianca rea. Cealaltă gardiancă se plimbă visătoare prin încăpere.)

Deținuta cumsecade (către vecinele ei, scoțând de sub veston ceva ascuns): Eu continui să lucrez la păpușa. Voi tăiați niște material în fâșii să-i fac rochița.

Altă deținută: Lucrează și tu pe genunchi să nu te vadă turnătoarea.

Deținuta cumsecade (în șoaptă către Aspazia): Dacă i-ai făcut mâinile trimitemi-le să le cos.

Aspazia (în șoaptă): Ți le trimit. Să nu-i arăți păpușa lui Lia, ca să fie mare surpriză după ce va naște.

(Deținuta cumsecade încuviințează din cap. Cealaltă gardiancă stă în dreptul ușii și se face că n-aude. Intră gardianca rea. Cealaltă gardiancă îi iese înainte.)

Cealalta gardiancă (către gardianca rea): Astea întrebă de scrisori, tu știi ceva?

(Gardianca rea nu răspunde, nervoasă se uită peste tot.)

Gardianca rea (începe să caute țipând): Mie îmi faceți probleme? Să mă ia la ochi șefii pentru voi, tâmpitelor? Să iau vreo sancțiune de la partid, banditelor? Eu sunt binevăzută de șefi, că mă descurc, proastelor!

(Foarte nervoasă se repede și lovește pe una din deținute, țipând).

Spune imediat cine e alea care se joacă de-a păpușile. Spune n-auzi! Cu mine nu vă merge! Spune fă!

(Intră directoarea și se plimbă printre deținute ca printre niște fiare sălbatice.)

Diri (către Aspazia și deținuta cumsecade): Tu și tu, marși la ușă, aveți 10 zile de izolator.

Aspazia: Tovarășe directoare, ea n-are nici o vină, numai eu sunt vinovată.

Diri: Ascultă nu ești tovarășe cu mine. Eu am o funcție, șefii mei au încredere în mine și apreciază munca mea de partid. Tu ești un număr pe o fișă de condamnare. Ești din pleava poporului, ești jegul societății. Ești o lipitoare care sugă munca tovarășilor. Eu am o putere pe care o s-o simțiți! Executarrea!

(Cele două deținute se așează lângă ușă, așteptând să fie preluate).

Sfârșitul actului II
Actul III

Locul și timpul desfășurării acțiunii: Închisoarea
Miercurea Ciuc. 1958

Scena reprezintă: În curtea închisorii la
curățenie.

Personaje:

- Directoarea închisorii
- Aspazia Oțel.
- O deținută
- Altă deținută
- Un locotenent
- Un pluton format din 4 soldați
- O gardiancă
- Altă gardiancă

Aspazia (cu liniște și pace, șoptește în timp ce mătură):
Nu mă lăsa Doamne, nu-Ți întoarce fața Ta de la
mine. Doamne nu mă lăsa...Fie Doamne mila Ta
peste noi toate, deținutele și personalul acestei
închisori. Tinde-ți Doamne mila Ta peste toți cei
asupriți, torturați, chinuiți, înfometăți, bolnavi și
nu-i lăsa să deznădăjduiască, nu-i lăsa să cadă
din credință. Nu ne lăsa pe noi, Stăpâne.

O deținută (în șoaptă): Cum te cheamă, ce făceai
afară, de unde ai fost adusă? De ce? De când?

Aspazia: Aspazia. Studentă. M-au adus de la
pușcăria Dumbrăveni și mai înainte m-au

“găzduit” la închisoarea Mislea. Sunt bandită și dușman al poporului; nu știu să fi făcut rău nimănui. Trebuie să răbdăm!

O deținută (în șoaptă): Eu sunt Maria. Și eu sunt bandită. Cât ai făcut?

Aspazia: Zece.

Altă deținută: Zece?? Dar câți ți-au dat?

Aspazia: Zece.

O deținută:Înseamnă că e timpul să fii eliberată. Vreau să-ți dau o scrisoare s-o scoți afară. M-ajută?

Gardianca (tipă către deținute): Mișcă, mișcă mai repede și lasă vorba acolo. Unde vă treziți? Banditelor!

(Aspazia se uită scurt la cea cu scrisoarea și îi face semn afirmativ din cap. Apare directoarea închisorii.)

Directoarea: Deținuta Aspazia Oțel treci încoace imediat!

(Aspazia se apropie cu demnitate și pace. Nu zice nimic.)

Directoarea: Treci să semnezi biletul de eliberare. Nu meriți. Semnează și apoi vei fi preluată de plutonul de escortă. De regulă, elemente ca tine sunt aduse înapoi după o vreme ca să nu răspândească-n lume idei din alea tâmpite. Pentru voi pușcăria-i prea puțin. Eu te-aștept!

(Un pluton de 4 soldați și un locotenent se apropie, o preiau pe deținută și o duc într-o parte sub pază. Directoare și gardianca bagă deținutele la camere. Multe îi fac Aspaziei discret semne prietenești.)

Aspazia șoptit: Nu mă lăsa Doamne, Dumnezeu meu...De ce Doamne atâția soldați înarmați pentru o femeie bolnavă, flămândă, obosită. Cum “pușcăria-i prea puțin”? Ce-a vrut să zică directoarea? Doamne dacă acesta este plutonul de execuție, iartă-mi cu milostivirea Ta și mă mântuiește. Doamne iartă-i și pe toți cei care m-au torturat, m-au înfometat, m-au chinuit. Pe toți. Doamne al puterilor fii cu noi...

(Cu rugăciunea pe buze, fără disperare, Aspazia aștepta să se despartă de închisoare sau de această lume.Vede cum locotenentul se apropie încet de ea... Își întoarce capul spre el. Tănărul locotenent pare un om cumsecade.)

Locotenentul (în șoaptă stinsă, cu tristețe adevărată): Nu te lasă să pleci. Ai mai primit patru ani. Mulți sunt înlemnii. Vrei să anunț pe cineva, să știe de tine?

(Aspaziei lacrimi de jar îi scrumăresc inima obosită. Obosită și îmbătrănită sub teascul pătimirilor. Durerea îi cuprinde întreaga ființă. Durerea, nu deznădejdea nici cărtirea.)

Aspazia,(pentru sine, în șoaptă): Părinte Arsenie, roagă-te lui Dumnezeu pentru mine. Părinte Arsenie, atunci, la începutul drumului , m-ai binecuvântat de paisprezece ori, de paisprezece

ori cerând ajutor de la Domnul. Aceștia erau anii temnițelor mele pe care tu, părinte mai dinainte i-ai cunoscut. Doamne al puterilor fii cu noi...Doamne rugăciunea cu muțenie nimeni nu mi-o poate lua! Știu că ne ești aproape în necazuri și dureri...

Sfârșitul Actului III Actul IV

Locul și timpul desfășurării acțiunii: Mănăstirea Vladimirești. Cândva după august 1990

Scena reprezintă: În trapeza mănăstirii. La o masă stând de vorbă bătrâna Aspazia și o maică.

Personaje:

- Aspazia Oțel.
- O maică
- Altă maică

O maică (către doamna Aspazia): Bine ați venit în mănăstirea noastră. Cu bucurie vă stăm la dispoziție cu tot ce putem.

Aspazia: Mulțumesc. Mai întâi aș vrea să mergem la mormântul Maicii Teodosia, Zorica Lațcu, care mi-a fost foarte bună prietenă în tinerețe...Știu că Zorica a intrat în monahism la această mănăstire și că mai târziu a fost băgată în închisoare. Eu știu cum e acolo...

O maică: Într-adevăr maica Teodosia a intrat în monahism în anul 1948 la mănăstirea noastră.

Era un suflet clocotitor de iubirea lui Dumnezeu dar și a oamenilor.

Între anii 1956-1959 maica Teodosia a fost întemnițată în fosta mănăstire Miercurea Ciuc.

Aspazia: Și eu am fost deținută la Miercurea Ciuc. Cunosc regimul extrem de sever de acolo.

În lume sunt și oameni-fiare.

O maică: Între anii 1960-1970 maica Teodosia a locuit împreună cu maica Mihaela Iordache în satul Gurguești, amândouă și-ai păstrat credința și rânduiala monahală.

Maicile bătrâne, care au avut privilegiu să stea de vorbă cu maica Teodosia spun că aceasta nu purta nici o umbră de supărare sau vrajbă față de cei care i-au făcut rău în timpul detenției. Pe toți îi iertase demult, pentru toți se ruga. Ea niciodată nu împărțise lumea în prieteni și dușmași. Maica Teodosia radia iubire , iubire iertătoare.

Aspazia: Asta înseamnă că maica Teodosia a înțeles bine rostul pătimirilor. În închisoare noi am priceput care este folosul din suferință. Când înțelegi că durerea îți este dată pentru îndreptare sau pentru prevenirea unor căderi! Când ești convins că suferința vine ca un act de justiție și ți se dă din prea marea Lui iubire, nu te rogi să ți-o ia Dumnezeu! Și acum îmi aduc aminte cuvintele Părintelui Arsenie Boca, pe care mi le-a spus demult: “Cine caută să scadă la crucea lui mai mult își adaugă”. Deci suferința este o

dovadă de iubire a bunului Dumnezeu și este un mijloc prin care ne ridică din abisul în care am căzut. Deci când ai ajuns să înțelegi că suferința ți-a fost dată din iubire pentru a îndrepta și a izgoni ceea ce este rău în viața ta, atunci devine suportabilă. Să rezumăm: când înțelegi că suferința este o cale de curățire, că este în folosul tău și că fără această curățire te-ai fi putut prăbuși în chinuri veșnice și groaznice și de nedescris, o accepți ca pe un leac. Căci aceasta este: un leac dacă înțelegi iubirea lui Dumnezeu și lucrarea Lui de a-ți salva sufletul.

Altă maică: Maica Teodosia, din spuza pătimirilor, a scris poezii de o mare frumusețe. Aș vrea să vă citesc din poezia “În cătușe” (ia o carte, o deschide și începe să citească rar)

.....

Suflete, ai vrea să zbori la cer?
Bine știi, că-i strâmtă colivia.
Îți oprește aripa -zglobia-
Cu zăbrele cenușii, de fier.

Suflete, ți-i dor să te înalți?
Știi că te lovești de grinzi în creștet
Și răsună jalnic lemnul veșted,
Când lovindu-ți capul vrei să salți.

Suflete, te-ajunse dor de Rai?
Bine știi că-i calea nesfârșită:
N-ai în mână bătă țintuită,
Nici merinzi în traista goală n-ai.

.....
Suflete, așteaptă puțințel:
Vor pieri zăbrelele odată,
Va pieri și cușca-nsângerată
Și vei fi-n lumină singurel.

.....
(închide cartea și zice:)

Așa de frumos răzbate, în versurile acestea, nădejdea că “gratiile de fier se vor deschide”, nădejdea mântuirii către care toți trebuie să tânjim puternic.

Aspazia: mare bucurie mi-ați făcut cu versurile acestea, parc-ar fi Zorica prezentă aici lângă noi. Sigur că era tare în credință: amândouă l-am avut duhovnic pe Părintele Arsenioe Boca!

O maică: Credem că la înțelegerea corectă a pătimirilor se poate ajunge numai prin multă rugăciune.

Aspazia: Așa este. În toate încercările rugăciunea se declanșează singură.” Doamne învață-mă îndreptările Tale”sau” Nu ne lăsa Doamne” sau “ Fie Doamne voia Ta peste noi.”

Altă maică: Deci vă rugați pentru toate deținutele, căci toate erați în aceleași suferințe!

Aspazia: Așa este, ba de multe ori ne rugam și pentru turnătoare, pentru gardieni sau pentru anchetatori, că răutatea lor era și ea tot o formă de mutilare a sufletului.

Altă maică: Care a fost rugăciunea care v-a întărit cel mai mult?

Aspazia: Știu eu? Toate rugăciunile sunt folositoare dacă îți pui toată, chiar toată nădejdea în Dumnezeu. (o scurtă tăcere)

De mare ajutor mi-a fost Strigarea Sf. Ap. Petru : ”Doamne scapă-mă!”.(Mt 14.30) Această strigare deznădejdiei se face! Rugăciunea aceasta era ca o gură de aer proaspăt când ești pe punctul de a te scufunda; negreșit Domnul îți întinde mila sa. (Tace câteva clipe, apoi continuă)

- Și rugăciunea aceasta o port lipită de suflet:
“ Doamne al puterilor, fii cu noi, căci pe altul, afară de Tine, ajutor întru necazuri nu avem. Doamne al puterilor, miluiește-ne pe noi.”

(Intră în scenă toți actorii, se așează pe două rânduri și la un semn al doamnei Aspezia, împreună cu spectatorii încep cântarea:)

“ Doamne al puterilor, fii cu noi, căci pe altul, afară de Tine, ajutor întru necazuri nu avem. Doamne al puterilor, miluiește-ne pe noi.” (de două ori)

Sfârșit

4.Crucea: poarta Împărăției

Actul I

Locul și timpul desfășurării acțiunii: Iași anul 1941

Scena reprezintă: O cameră de anchetă a organelor de procuratură și securitate.

Personaje:

-Valeriu Gafencu: Politicos și senin. Stă pe un scaun în fața anchetatorilor. Are vânătași la ochi și răni la mâini. În fața lui: hârtie și creion.

-Primul anchetator: plin de sine, șiret și exploziv.

-Ofițerul politic:viclean, simulează bunăvoința.

-Celălalt anchetator: încruntat, pregătit să lovească.

Primul anchetator (În șoaptă. Către celălalt anchetator arătând spre arestat): Ce frumos l-au făcut ăia ieri.

Celălalt anchetator (În șoaptă.) Noi trebuie să-i continuăm “pictura”, să-l facem și mai frumos.

Primul anchetator: (în șoaptă:Să vă văd ce declarație scoateți nu cum îl mascați) Apoi, țipând:

- Cetățene Valeriu Gafencu îți aducem la cunoștință că te afli în fața autorităților statului pentru a fi interogat în legătură cu fapte de subminare a puterii de stat, propagandă anticomunistă, și instigarea poporului la un fanatism religios. Faptele tale ne sunt bine cunoscute; ele reprezintă grave încălcări ale legii. Te avertizăm că declarația ta trebuie să conțină adevărul și să ne dai toate datele pe care le

cunoști despre ceilalți complici ticăloși fie ei studenți sau ne studenți. (către celălalt anchetator):
- Tovarășe, începeți întrebările!

Celălalt anchetator: Mă, noi știm tot, ai înțeles? Să nu faci pe deșteptul, ai înțeles? (răsfoind niște hârtii, citește cu greșeli) Să ne spui dacă la facultate ai sustras scrieri procomuniste. Nu! Nu! Cred că aici e o greșală. Să ne spui dacă la facultate aveai scrieri ne comuniste.

Arestatul Valeriu : Declar că nu am săvârșit fapta la care vă referiți.

Celălalt anchetator: Să ne spui dacă ai deplasat poporul în masă...(se încurcă) Nu. Nu merge... Ascultă aici: să spui dacă te-ai deplasat în popor? (are o față mirată)

Arestatul Valeriu : Declar că nu înțeleg fapta la care vă referiți.

Celălalt anchetator: Ești învinuit că ai răspândit material...material mis-tic.(tipând) Zi mă banditul dacă ai risipit material de care scrie aici.

Arestatul Valeriu : Vă rog să mă ajutați să înțeleg întrebarea.

Celălalt anchetator: (tipând) Da ce mă ești tâmpit? Cum nu înțelegi? Zi dacă ai risipit material de care scrie aici.

Arestatul Valeriu : Declar că n-am făcut treabă d-aia de care scrie acolo.

Primul anchetator:(pe un ton amenințător) Ia s-auzim despre ce vorbești la întrunirile Frățiilor de Cruce.

Arestatul Valeriu : În cadru Frățiilor de Cruce vorbeam adesea despre universalitatea virtuților, despre curăția lăuntrică, despre revigorarea moralității, despre renașterea patriotismului... Despre dragostea de țară și de neam...

Celălalt anchetator (țipând):Scrie: Recunosc că am făcut propagandă despre universitatea... virtuților, despre... despre ...treburile alelalte. Toate să le scrii, mă, că te mănânc!

Primul anchetator: Și ce propagandă mai făceai în adunările astea interzise de lege? În întrunirile voastre tâlhărești! Știm tot mă proștilor!

Arestatul Valeriu : Îndemnam oamenii să-și cinstească înaintașii, să-și respecte bătrânii, să-și creadcă copii în dreapta credință. Arătam oamenilor, care vroiau să ia aminte, că se cheltuiesc inutil pe lucruri mărunte, iar singurul lucru...

Celălalt anchetator (țipând) Scrie: Declar că am cheltuit inutil, pe lucruri mărunte, banii adunați de la oameni muncitori.

(Valeriu scrie ceva pe hârtie. Intră Ofițerul politic.)

Ofițerul politic: (Către toți ceilalți) Am întârziat puțin că am dat ordin să se schimbe camera la câțiva arestați. Era vai de capul lor cum stăteau. Măi, eu știu or fi vinovați dar tot românași de-ai noștrii sunt! Și să vă-ntreb nu lucru: Oare numai ăștia sunt cei mai vinovați? Nu tovarăși: noi vedem ce scriu ei în declarație și îi pedepsim pe cei care i-au îndemnat, că ăia sunt mai răi.

(Viclean, cu prefăcută bunăvoință, către arestatul Valeriu Gafencu):

- Măi, băiete, m-am uitat prin dosarul tău. Tu nu ești atât de rău ca ceilalți cu care ai fost în gașcă.

Pe tine te-au prins alții în cercul lor mă, tu tânăr și cu puțină minte...nu prea înțelegeai ce-i bine și ce-i rău. Deci mărturisește că ai fost pus de alții și ai acționat îndelung îndrumând poporul să dujmănească organele puterii de stat, să disprețuiască realizările comunismului și să fie mereu pregătit de o revoltă populară. Măi Valeriu, tu scrie lucrurile astea așa cum știi tu, și mai vreau să îi scrii pe toți din bandă, pe toți cu care ai conlucrat la subminarea puterii de stat. Pe fiecare îl scrii, cu numele, adresa, meseria, ce făcea ăla, ce vă îndemna pe voi să faceți.

(Valeriu scrie ceva pe hârtie. Ofițerul politic continuă):

-Eu am să te sprijin, te sprijin mă că pot, pricepi? Acum...depinde și de tine, cât de mult ajuți ancheta.

(Political, se ridică, face câțiva pași, înconjoară masa. Continuă):

- Ia să văd ce-ai scris până acum.

(Îi zmulge hârtia din față și desfigurat citește tare): “Nu mă lăsa Doamne, nu Te depărta de la mine. Ia aminte spre ajutorul meu...Iartă-le lor Doamne...”

Țipă: Mă banditul tu îți bați joc de noi? De noi, mă, ticălosule?

(Către ceilalți anchetatori):

- Scaunul și începeți încălzirea!

(Cei doi ofițeri se agită, aduc un scaun, o frânghie și un baston de cauciuc. Se reped la Valeriu îl leagă de scaun, îi

întind picioarele pe celălalt scaun și îi scot cu dușmănie pantofii pe care-i aruncă).

Ofițerul politic: Lăsați-l să vorbească.

Valeriu (cu curaj, fără șovăială): Eu și camarazii mei nu urmăream altceva decât educarea morală și spirituală a tinerilor. Pe toți îi povățuiam să ia aminte la starea lor duhovnicească, să-și iubească țara și neamul, să trăiască în dreapta...

Ofițerul politic (țipând): Încetează dobitocule cu tâmpeniile astea. Mă ticălosule ce tâmpenii ne torni tu aici? Asta ai fost învățat să spui la anchetă? Mă, banditule, dacă n-o să spui tu....

(Trânțește ușa și iese. Începe tortura. Se trage încet cortina, se aud țipete și lovituri. Ține-l bine. Ce crezi tu mă, că ne prostești pe noi? Dă-i la tâlpi. Arde-i pe spinare. Mai dă-i să se sature! Mă derbedeule, te pui cu noi, mă?)

Sfârșitul actului I

Actul II

Locul și timpul desfășurării acțiunii: Spitalul orașenesc Aiud. Toamna anului 1949

Scena reprezintă: O rezervă cu două paturi. Doi bolnavi în zeghe.

Personaje:

-Valeriu Gafencu: Pe marginea patului.

Respirând greu, tușind cu puteri slăbite.

-Celălalt bolnav: Întins pe pat, gemând de durere.

- Un milițian: plin de sine pentru misiunea sa, privește în toate părțile, bănuitor.
- Doctorul: răspândind bunătate și iubire față de bolnavi.
- Asistenta: plină de iubire și spirit de sacrificiu față de toți bolnavii.

(În salon sunt cei doi bolnavi deținuți, ușa este deschisă)

Celălalt bolnav: Cum te cheamă? De unde ai fost adus? Cât mai ai de făcut?

Valeriu: Mă numesc Valeriu Gafencu, fost student. Am fost arestat în toamna anului 1941. În ianuarie 1942 am fost condamnat la 25 de ani de închisoare. Am fost închis aici la Aiud.

Celălalt bolnav: Eu am luat zece. Până acum am făcut patru. Tu ce-ai făcut de ți-au dat așa de mult?

Valeriu: Sunt bandit și dușman al poporului.

Celălalt bolnav: La fel și eu. Ia pâinea asta și mănâncă să te-ntărești. Te văd slăbit foarte.

Valeriu: Mulțumesc. Ești om bun. Omul din fapte se cunoaște, nu din vorbe. Blândețea și dragostea sunt simțăminte firești în inima omului...dar uneori sunt înăbușite de răutate. Pentru că cei cu inimile pline de venin îi molipsesc și pe cei slabi. D-aia bunii creștini trebuie să propovăduiască prin fapte.

(unii oameni trec încet prin fața ușii și plini de curiozitate privesc îndelung la cei doi bolnavi deținuți)

Valeriu: Nu înțeleg de ce vin atâți curioși să ne privească. Poți să vezi indiferența sau chiar

adversitatea în ochii lor glaciali. Se uită la noi ca la fiarele din cușcă.

Celălalt bolnav: Desigur, oamenii vor să-i vadă pe bandiții care le sabotează munca și viitorul. Așa cred ei, căci sunt intoxicați cu asta. Poate unii chiar sunt dominați de ură. Câți n-ar vrea să ne vadă ieșind morți de-aici, deși nu ne cunosc?

Valeriu: Asta-i necazul: mulți se reped să judece și să condamne... E mai ușor să-i judeci pe alții decât pe tine însuși...

(Începe vizita de dimineață. Sosește doctorul însoțit de asistentă. Milițianul vrea să intre înăuntru)

Doctorul: Tovarășe milițian, noi n-avem nimic împotrivă să vă apropiați, să asistați la vizită, dar vreau să vă informez că acest tip de bacili se răspândesc foarte repede. Când bolnavul tușește sau vorbește, microbii sunt împrăștiți în încăperea. Noi suntem vaccinați. Nu este bine să vă expuneți! Dar... cum doriți, așa faceți.

Asistenta: Pe lângă TBC-ul pulmonar, nu știm ce alte boli molipsitoare au mai adus, că de acolo de unde vin ei...

Doctorul: Aveți dreptate, tovarășe asistentă, că după cum arată bolnavii...

Milițianul: Eu nu vreau să vă stânjenesc în muncă. Mă duc să veghez pe culoar, dacă aveți nevoie de mine strigați, sunt gata să vă ajut!
(Milițianul pleacă)

Doctorul (în șoptă): Ia spuneți oameni buni, cum sunt crizele de tuse; sunt îndelungate, sunt dureroase? Încercați să faceți puțină mișcare, să se pună sângele în circulație.

(Doctorul zice tare)

- Tovarășe asistentă, vezi ce medicație au avut. Vezi dacă mai au ceva complicații. Trebuie să știm și evoluția din ultima perioadă, că de regulă îi trimit la noi...

Asistenta(scoțând niște medicamente le șoptește celor doi): Ascundeți medicamentele astea că sunt de la noi. Vitamine, două pe zi. Aveți mare nevoie de așa ceva, vom mai aduce, dacă se va mai putea.

Doctorul (scoate un pachetel, vorbește în șoaptă): Aici aveți și ceva mâncare; mâncați să prindeți puteri. Dacă vreți stăm aici până terminați de mâncat... să nu se găsească ceva...

Valeriu: În același mare găsești înotătoare folositoare și înotătoare dăunătoare; de unele să te folosești de altele să te fetrești. Asemenea în jurul nostru găsești oameni buni pe care să-i urmezi și oameni răi pe care să-i ocolești dar să nu-i judeci. Mulți oameni ne urăsc; o vedem pe fața lor. Dumneavoastră riscați și ne ajutați mult. Nu vă este frică de noi, bandiții? Ce faceți dumneavoastră este adevărul dragostei creștine: să iubești și să nu judeci. Iubirea este dumnezeiască iar ura este...

Asistenta: Puteți să ne spuneți, foarte sumar, care este scopul fundamental al vieții omului, că noi între multe ezitări ne zbatem?

Valeriu: În rezumat să exprim această măreață taină? Greu este aceasta pentru mine, un student cu facultate neterminată. (După o scurtă tăcere) Scopul unic al vieții omului este Învierea. Întreaga viață pe pământ este o permanentă

pregătire pentru Ziua Învierii universale. Atunci toți oamenii, chiar toți, se vor înfățișa în fața Judecătorului. De ei se vor agăța faptele lor bune și păcatele toate, urmând ca fiecare să-și ocupe locul cuvenit, pentru veșnicie. Învierea este o sită! La acestea să cugetați și nu vă lăsați furați de ”țeluri” mărunte. Tot ce ați făcut pentru noi, rămâne scris în marea Carte a lui Dumnezeu. Vă mulțumim și vă pomenim în rugăciunile noastre. Acum duceți-vă, nu riscați mai mult. Toți suntem în mâinile lui Dumnezeu.

(Se trage cortina. Sfârșitul Actului II)

Actul III

Locul și timpul desfășurării acțiunii: satul Sângerei, județul Bălți, Basarabia după 1941
Scena reprezintă: trei tinere în jurul unei mese.
Pe masă câteva scrisori și fotografia lui Valeriu.

Personaje:

- Valentina- prima soră a lui Valeriu
- Eleonora (Norica) - a doua soră a lui Valeriu
- Elisabeta- a trei-a soră a lui Valeriu
- Elena- mama lui Valeriu
- Ana-o vecină

Mama lui Valeriu: am citit multe cărți de învățătură creștină, toate îți reamprospătează puterile sufletești, îți dau tăria să lupți cu răul...Și scrisorile acestea ale lui Valeriu sunt pline de putere, parcă vin de la Părinții cei din vechime.

Eleonora: Sunt frumoase scrisorile lui Valeriu dar uneori parcă sunt peste puterile noastre de pătrundere. Oare suntem noi proaste și nu putem înțelege pe deplin sau Valeriu și-a schimbat gândirea și vorbirea. Ia auziți ce scrie aici:” Cât sunt de fericit. Sufletul meu nu poate exprima în cuvinte ceea ce simte”. Noi am auzit de condițiile sub umane din închisoare, noi știm cât de mult rabdă frig și foame și bătaii și jigniri.

Cum este cu puțință ca cineva din întunericul unei celule înghețate... de acolo, din iadul închisorii să scrie celor dragi că este fericit?

Mama lui Valeriu: Dragile mele, după cum știți, fratele vostru ne iubește mult și pentru a ne mai alina un pic suferința ne scrie că este fericit. Așa cred...și totuși eu știu că Valea are un suflet deschis, curat ca lacrima, că el nu poate să scrie un neadevăr nici chiar cu un scop bine înțeles. Nu, nu Valea este sincer întotdeauna!

Valentina: Uneori așa cred și eu, că Valea vrea să ne protejeze și nu ne scrie toate chinurile, torturile și suferințele prin care trece. Dar dacă punem cap la cap cele scrise și în celelalte scrisori, încet, încet se desprinde un lucru cu totul de neînțeles.

Elisabeta: Spune-ne simplu și concis la ce te referi? Vrem să înțelegem și noi!

Valentina: Ascultați ce scria mai demult: “ Toată lumea e plină de fii risipitori”

Eleonora: Stai puțin; aici chiar nu înțeleg! Oare nu exagerează?

Mama lui Valeriu: Cu nimic nu exagerează Valea al nostru: fii risipitori suntem toți căci prin păcat ne-am îndepărtat de Tatăl ceresc. De Tatăl nostru care ne așteaptă...Lăsați-o să continue:

Valentina: Vă citesc mai departe: “Dumnezeu e bun. Cum ne întoarcem către Sine, ne primește cu brațele deschise, cu dragoste nemărginită. Sunt atât de mulțumit că Dumnezeu mi-a trimis această încercare”.

Eleonora: Surprinzător și incredibil! Uimitoare această trăire, cine poate s-o pătrundă? Citește mai departe.

Valentina: În altă parte zice așa:” Toate durerile pe care le încercăm au ca unic sens, curățirea sufletului, recunoașterea neputinței noastre în fața lui Dumnezeu ...Toți suntem fii ai aceluiași Părinte, care ne iubește, dorindu-ne binele cel mai mare, fericirea eternă.”

Mama lui Valeriu: Dragile mele chiar acum încep să-mi dau seama de un lucru: acela că însuși Domnul nostru Iisus Hristos ne-a dat dreptul să ne numim fii ai lui Dumnezeu atunci când ne-a învățat să ne adresăm lui Dumnezeu ca Tată al nostru. (Mt 6.9)

Valentina: Ce mare și înfricoșător adevăr... treceam în necunoaștere pe lângă acest minunat lucru.

Mama lui Valeriu: Dați-mi voie să mai adaug ceva: oamenii furați de grijile mărunte și de vârtejul vieții își duc viața departe de propria lor realitate sufletească. Adică ne lăsăm furați de grijile mărunte, căutăm comoditatea și liniștea și

nu luăm seama la starea sufletului. Pentru ca omul să nu-și risipească întreaga viață în împietrirea și necunoașterea sufletească, Dumnezeu ne dă încercările cele de folos spre îndreptare.

(Deodată se deschide ușa și intră vecina. Supărată și pornită pe ceartă.)

Valentina: Cei cu tine Ano, parcă ai fi supărată.

Ana: Auzi vorbă. Cum să nu fiu supărată dacă Emil al tău mi-a luat toate ouăle de găscă și le-a spart să-și facă bărcuțe?

Valentina: Am să-i lungesc eu urechile pentru asta. Iartă-ne Ano și o să-ți dau eu alte ouă de găscă, să n-ai pagubă.

Ana: Să-mi dai, da găște ca ale mele n-are nimeni în sat. Da de săpunul pe care mi l-a luat fitu și s-a năpustit la un miel să-i facă baie ce mai zici?

Valentina: Iartă-ne Ano! O să-ți dau și săpunul înapoi. O să-l pedepsesc pe Emil pentru asta și o să-l trimit să se și spovedească.

Ana: Ce spovedanie mai e aia că Părintele n-are și el un băț să-i mai atingă peăștia ca fecior-tu?

(Ana iese grăbită trântind ușa. Câteva clipe de liniște.)

Elisabeta: Deci suferința trebuie înțeleasă ca un dar de la Dumnezeu, ca un medicament dat la timp, ca un mijloc prin care-l face pe om să se întoarcă, asemenea Fiului Risipitor din Sfânta Evanghelie.

Eleonora: Învățătura pe care o primim de la Valea este grea iar noi neștiutoare și cu minte puțină. Cum știm noi că înțelegerea noastră este dreaptă?

Valentina: Știți ce zic eu? Să mergem, cât de curând la Sâmbăta de Sus și să-i cerem Părintelui Arsenie Boca povață și binecuvântare.

Eleonora: Bine ai zis. Valea al nostru drag într-o scrisoare ne îndeamnă să mergem la Sâmbăta de sus și zice: “În toate situațiile grele consultați-l pe Părintele Boca și cereți-i sfatul.”

Mama lui Valeriu: Așa vom face!. Acum ne-așteaptă Dumnezeu la rugăciunea de seară.

Se trage cortina.
Sfârșitul actului III

Actul IV

Locul și timpul desfășurării acțiunii: Camera 4. Sanatoriul închisoare Târgu Ocna. 18 Februarie 1952.

Scena reprezintă:

Personaje:

- Deținutul Valeriu Gafencu: pe marginea patului citește.
- Deținutul Gheorghe Jimboiu: se plimbă liniștit.
- Deținutul Ioan Ianolide: pe marginea patului; coase.
- Deținutul Constantin Voicescu: pe marginea patului.

- Deținutul turnător Ion Mănoiu stă jos între paturi
- Milițianu “ Gogoșaru”
- Medicul deținut Aristide Lefa
- Doctorița Margareta Danielescu
- Ieromonahul deținut Gherasim Iscu

Deținutul turnător (către toți): S-aude că au venit unii de la Aiud, periculoși rău dă tot. Țștia sunt aduși pentru treburi rele, așa s-aude. Voi ce știți de treaba asta?

(Nimeni nu-i răspunde nimic)

Deținutul turnător (către toți): Voi, văd că vă vedeți toți de treburile voastre. Foarte bine. Eu mă duc; dacă mai prind ceva vă anunț.

(Deținutul turnător iese. Apare milițianul Dumitrache Andrei poreclit ” Gogoșaru”)

Valeriu : Vine Gogoșarul; în robotul ăsta încă mai pâlpaie ceva uman.

Ce iute fuge timpul! Cât rău își face omul irosind timpul care este atât de prețios! Chemați-l, vă rog, pe Părintele Gherasim.

(Cineva scoate o bucățică de lemn de sub saltea și începe să bată cu el în perete, ceva în alfabetul morse. Toți așteaptă încordați. Se aud bătăi de răspuns)

Valeriu: Ioane descoase căptușala vestonului meu. Scoate patrahirul pe care l-am salvat dintre cârpele de spălat pe jos și l-am ascuns atâta vreme. Mult m-a ajutat la rugăciune. Ai grijă de

el și de foile din Sfânta Evanghelig; fă-le să circule că-n ele este “viață”.

(Ioan, în tăcere desface căptușala, scoate patrahirul. Intră Părintele Gherasim)

Părintele Gherasim: Dumnezeu să vă binecuvinteze, fraților! Să nu slăbiți în credință!

În mâna lui Dumnezeu sunt și mielul și lupul dar cu fiecare, Domnul are altă rânduială, pe care mintea noastră prea legată de cele pământești n-o poate cuprinde.

(Se apropie de Valeriu stau de vorbă în șoaptă. Valeriu se închină și sărută cruciulița din mâna Părintelui. Gheorghe se duce la ușă și se uită să nu vină cineva. Face semn că nu-i nimeni. Părintele scoate o sticlută mică și o linguriță și îl împărtășește pe Valeriu)

Valeriu: O, Hristoase al meu, Stăpânul meu, Viața mea cât de bun ești și cât de multrăbdător! Cum am putea noi să-ți mulțumim, măcar puțin? Căci toate mulțumirile noastre neputincioase sunt și proaste și cu totul nepotrivite făcerilor Tale de bine. Primește ale mele frimituri de mulțumire; pe aceste Ție le aduc căci Tu ești Ziditorul a toate, Atotbun, care iubești sufletul pocăit.

(se închină de 3 ori. Părintele Gherasim iese tăcut)

Gogoșaru (Poartă mască pe gură, se uită din ușă și strigă):

-Mă îngerașilor, mă derbedeilor vreau cură-țe-ni-e! Și dis-ci-pli-nă. Mă ați auzit?

(Către Gheorghe Jimboiu:)

- Stai mă acolo, nu veni încoace, că n-am chef să mă umplu și eu de “ băicili” d-ăia care vă mănâncă vouă plămâni. Voi d-aici vă mutați mai jos, bă (arată spre pământ și începe să râdă). Da eu mă dezinfectez, mă păzesc, că eu sunt omul statului!

(Scoate de la piept o sticlă și începe să bea tărie. Eu, mulți bandiți ca voi o să mai păzesc. Pleacă strigând: vreau dis-ci-pil-nă!)

Constantin Voicescu: Omul potrivit la locul potrivit.

Ioan: Auziți fraților n-avem voie să disprețuim pe nimeni, nici să judecăm. Să ne rugăm pentru nea Andrei, să ne rugăm Domnului Hristos să-i lumineze mintea. Să ne rugăm pentru toți care ne-au lovit și înfometat... pentru toți cei ce ne urăsc.

Valeriu: Fraților iertați, iubiți și ajutați. Aceste trei lucruri să-i învățați pe toți oamenii. Spuneți-le oamenilor că prea mult prețuiesc cele materiale. Pentru ce? Fraților sunt obosit. Ioane ia bucata asta de săpun, am terminat poezia “Trăiesc flămând”, astăzi trebuia terminată; citește ultima strofă, citește-o și apoi dă-o mai departe s-o învețe frații și să cânte inimile lor întru pomenirea mea.

(Ioan , tăcând ia bucata de săpun)

Ioan Ianolide: (citește rar)

Nu plângeți că eu mă duc de lângă voi,

Sau c-o să fiu zvârlit ca un gunoi,

Cu hoții în același cimitir.

Căci crezul pentru care m-am jertfit,
Cerea o viață grea, o moarte de martir.

(Se aud pașii a mai multe persoane. Intră doctorița
Margareta Danielescu și medicul Aristide Lefa)

Doctorița Danielescu: (vorbește încet) Nu vă pierdeți speranța; condițiile de tratament se vor îmbunătăți: veți primi mai multe medicamente. (scoate din trusa medicală ceva) Luați repede pachetele astea de unt, și faguri de miere împărțiți-le între voi. Se va asigura asistență medicală de noapte. Frigul rămâne marea problemă, luptați nu vă lăsați. Astăzi vă voi trimite câteva bucăți de cearșafuri.

(se duce la fiecare) Ia să vedem temperatura, cum sunt crizele de tuse, sunt prelungite? Dormiți mai mult pe o parte, vă rog.

Medicul Aristide Lefa: Eu, care am făcut la Pitetești, înțeleg suferința și cât de groaznic este să ajungi la limita răbdării. Vă suntem alături. Luați cutiuțele acestea; sunt vitamine împărțiți-le între voi. Luați două tablete pe zi. Frate Valeriu, să nu-ți împarți porția de medicamente, ca altădată, căci ai mare nevoie de ele. Rația de apă vă ajunge?

Doctorița Danielescu: Cineva a protestat la Direcția Penitenciarelor; așa s-a oprit declanșarea reeducării. Cred că vor continua protestele iar condițiile se vor îmbunătăți. Împietrirea ăstora o va spulbera Domnul oare?

Valeriu: Zidurile astea ne-au spus (se referă la semnalele morse) că dumneavoastră ați protestat pentru drepturile noastre; vă mulțumim. Vă mulțumim pentru tot ce faceți pentru noi. Vă rog să transmiteți mulțumirile noastre și domnului doctor Mihai Lungeanu, eu nu voi mai avea ocazia să-i mulțumesc.

Medicul Aristide Lefa: Cum așa? Ce vrei să spui?

Gogoșaru (Poartă mască pe gură, strigă): Unde pleci, mă? Faceți planuri de evadare? Ei lasă că v-arăt eu vouă!

Valeriu: Nu fiți îngrijorat tovarășe milițian. Credeți-mă că nu evadez. Nimeni nu evadează.

Gogoșaru: ” Să nu credeți pe nici un deținut” așa ne spune la ședință. Partidul m-a pus aici! Mă duc să raportez ce-am auzit, să știe și șefii.

(Gogoșaru pleacă, grăbit)

Doctorița Danielescu: Și noi trebuie să vă mulțumim, la tot grupul. Avem de ce să vă fim recunoscători. Aici am învățat multe despre acea parte a omului despre care nu știam nimic.

Multe lucruri învățesem în facultate, toate despre carcasă... doar despre înveliș. Dar despre ce adăpostește trupul omului, despre acea comoară pe care ne-a pus-o Dumnezeu în piept, am învățat aici cu ajutorul vostru. Pentru că ne-ați ajutat să ni se lumineze măcar un pic mintea, vă mulțumim, cu multă recunoștință. Vă dorim însănătoșire grabnică, când aveți nevoie chemați-ne.

Ioan Ianolide: Să ne rugăm unii pentru alții ; asta-i pluta care ne salvează și scara care ne urcă la Dumnezeu. Și pentru milițienii care nu sunt oameni răi să ne rugăm, cum ar fi Gogoșaru.
(Doctorița și doctorul părăsesc camera. Apare Gogoșaru)

Gogoșaru: N-am raportat pe nimeni. Știu eu că sunteți oameni serioși! Zicea șefii că sunteți mistici, da eu văd că sunteți oameni normali.

(Gogoșaru pleacă)

Valeriu: Mă simt ușor. În jur e atâta pace! Materia începe să rămână-n urmă. Și timpul parcă se dă la o parte. A sosit vremea călătoriei celei mari. Nu slăbiți în credință,...în faptele credinței stă salvarea sufletului.

(Se înecă, tușește, este sleit de puteri. Continuă):
-Ateismul va pieri deși va avea mulți adepți, ateismul este o boală a omenirii. Fraților, fără a știrbi adevărul Evangheliei evitați fanatismul religios. Lucrați faptele dreptății.

(tușește, durerile sunt evidente)

Iubiți și ajutați oamenii. Ioane, Gheorghe, să-i învățați pe oameni ce ați auzit de la mine fără a mă lăuda. Mă auziți? Am iertat pe toți care m-au nedreptățit, m-au chinuit s-au mi-au dorit răul, pe toți. Și voi să iertați orice vă va greși cineva.

(îi dă o cruciuliță mică de argint lui Ioan Ianolide, zicând:)

-Ioane, cruciulița asta să mi-o puneți în gură, să fiu recunoscut, dacă va fi îngăduit.

(Gheorghe începe să bată în perete semnale morse; primește un răspuns, bate din nou)

Valeriu: Spune-le Gheorghe, spunele că-i iubesc pe toți. Și mai spune-le că s-a sfârșit. (Încearcă să se-nchine dar nu reușește, se întinde cu fața-n sus, închide ochii)

Toți cei prezenți: (fac închinăciuni și rostesc) Dumnezeu să-l odihnească.

(este ora 13.00. Se aud lovituri în perete)

Ioan: Acum și zidurile astea reci se roagă pentru Valeriu.

Gogoșaru (apare cu o bucată de pâine și două lumânări în mână, șoptește cu emoție):

- Mă băieți faceți-i, cum puteți, cele de cuviință.
A fost băiat bun, Dumnezeu să-l ia la El.

(Se trage cortina)

Sfârșit

5. Crăciunul în spatele gratiilor

Actul I

Locul și timpul desfășurării acțiunii:

Penitenciarul Aiud. Anul 1949

Scena reprezintă: Rezerva destinată bolnavilor în stare gravă. Patru paturi din fier, 4 bolnavi.

Tristețe apăsătoare.

Personajele:

-Deținutul Părintele Gherasim, bolnav, se roagă.

-Deținutul Gheorghe Jimboiu se roagă

-Deținutul zis moș Andrei. Stă pe prici îngrijorat

-Alt deținut cu greu face câțiva pași prin celulă

-Gardianul om rău zis Bubuilă

-Alt gardian zis Negru Mititel

Alt deținut (făcând câțiva pași): Ce-o mai fi în lume? Nelegiuirii ăștia, crăpar-ar pământul sub ei, au tăă puterea și fac prăpăd în popor. Noi am învățat că Dumnezeu tăte le vede și le cunoaște... De ce, de ce mă fraților îngăduie Dumnezeu atâta răutate-n oameni? De ce ne-acoperă suferința? De ce chiar ăștia de-un neam cu noi ne calcă și ne distrug?

Gheorghe Jimboiu: Toate cele pe care ni le dă Dumnezeu, sau le îngăduie, ca scop final, sunt spre binele nostru.

Așa cum, pentru trup treci printr-o operație, ca să scapi de boală și să te bucuri de sănătate după ce rabzi durerile tratamentului, la fel și suferințele sunt pentru tămăduirea sufletului. Când înțelegi că durerile sau nedreptatea sau robia sau boala îți sunt date ori pentru îndreptare ori pentru prevenirea căderii în mari păcate, când accepți că acesta este un act pedagogic și ți se dă din marea iubire a lui Dumnezeu, atunci îi mulțumești pentru ele. Cu stăruință și tărie mulțumești pentru aceste încercări știind că cine nu este tămăduit la bună vreme aici, în timpul vieții, mult va mai avea de suferit în veșnicie. Așadar, acestea cugetând, fiecare vom înțelege ce-am păgubit și ce vom dobândi.

Alt dețunat: Ne-a spus odată un părinte la o mănăstire: Bagați de seamă că în boli sau în necazuri sau în nedreptăți nu trebuie să vă răzvrățiți și să vă supărați pe Atotțiitorul căci vă vrea binele de după rău. Și mai zicea: răbdați cu inima bună! Greu lucrul acesta, greu mări fraților!

Gheorghe Jimboiu: Biserica a fost creată prin suferința Domnului Hristos, a fost clădită prin suferințele mucenicilor și a dăinuit prin suferințele Sfinților. Pe noi cei care astăzi suntem în lanțuri pentru că nu ne-am lepădat de dreapta Credință, oare nu ne va rândui Domnul Hristos în turma sa? Fraților, fiți tari și credeți până la sfârșit.

Credeți nelimitat și iubiți pe cei ce v-au vândut, chinuit, înjosit, schingiuit...Pentru fiecare om vine ziua răsplătirii. (către Părintele Gherasim)

-Părinte Gherasim ajutați-mă dacă greșesc cu ceva...

(Părintele face semne că este bolnav și slăbit)

Părintele Gherasim: Suntem apăsați de sărăcie, boli, necazuri și de durerile fraților noștrii. Cea mai grea suferință este când pătimești fără vină, dar să știți că cea mai gra pătimire vindecă cele mai multe păcate; ale noastre sau ale “rădăcinilor” noastre. Suntem loviți de boli, persecutați de zbirii puterii, ne chinuim departe de cei dragi. Prin toate astea nu putem trece decât punându-ne încrederea în Dumnezeu și rugându-ne. În toate năpastele și nenorocirile doctoria una este: rugăciunea.

(Părintele Gherasim tace. Gheorghe Jimboiu către moș Andrei)

- Nea Andrei, roagă-te cu noi!

Moș Andrei: (către Gheorghe Jimboiu) Dragul moșului, te văd om bisericos și cu carte. Poți matale să m-ascuți, să-ți spun o taină care mă roade?

Gheorghe Jimboiu: Da ne-a Andrei, te-ascult.

Moș Andrei: Mă tată, eu am șomăjit pe unu Culae. Mi-o schilodit câteva mioare pe care mult le iugheam și l-am măsurat cu șomega. Mă da l-am șomăjit tare, că așa-i trebuia. Să-mi spui matale dacă bataia aia se socoate un pacat sau o grămadă de pacate?

(în loc de răspuns Gheorghe se gândește puțin și zice)

Gheorghe Jimboiu: Zici că-ți iubeai mult oile?

Moș Andrei: Cum era să nu le iughesc dacă erau așa de blânde și ascultătoare și se țineau după mine.

Gheorghe Jimboiu: Domnul Hristos îi iubește pe oamenii blânzi, ascultători care îl urmează făcând Sfintele Porunci. Drept este să fii frământat de acea întâmplare nefericită prin care ai mâhnit bunătatea lui Dumnezeu. Dar ESTE NĂDEJDE DE IERTARE. Dumnezeu este iubire. Recunoscându-ți păcatele de a nu-L fi urmat în faptele tale pe Hristos și cerând iertare, Domnul te iartă bucurându-se și te-așază din nou în turma Sa. Domnul nu ține minte răul. Nici noi nu trebuie să ținem mite răutatea oamenilor. Cere-i iertare celui pe care l-ai bătut. (Moș Andrei privește uimit). Roagă-te pentru el. Spovedește-te curat și învață și pe alții să păstreze pacea și să nu mai răsplătească niciodată răul cu rău.

Moș Andrei: Da bre ghine zici ! (Către Părintele Gherasim) Părinte, bunule, mă primești și pe mine să mă spovedesc de păcatele mele șele multe.

Părintele Gherasim: Cu drag, vino, ăsta-i primul pas către mila lui Dumnezeu. Hai să zdrobim armele vrăjmașului!

(Se trage cortina. Sfârșitul Actului I)

Actul II

Locul și timpul desfășurării: Șantierul Canalul Dunăre- Marea Neagră. Săpăturile din apropierea Penitenciarului Poarta Albă. Anul 1950.

Scena prezintă: În depărtare o baracă din scânduri. Grămezi de pietre și pământ săpat. Două roabe, lopeți, deținuți muncind. Milițieni de-a lungul gardului de sârmă ghimpată.

Personaje:

- Deținutul Preot Gherasim Iscu, în zeghe.
- Deținutul 2 ,în zeghe
- Deținutul 3, în zeghe, bandajat la un braț
- Tudor, deținutul 4, în zeghe, merge șchiopătând.
- Deținutul brigadier Vasilescu, în zeghe, banderolă roșie la brațul stâng, în mâini ține o bătă. Nervos.
- Plutonierul major. Arogant, irascibil.

Deținutul Preot Gherasim: (Se iută prudent în jur fi face un semn discret Deținutului 2. Acesta se dă-ntr-o parte scoate din spatele unui pietroi o sticlă mică cu apă. Pe furiș i-o întinde Părintelui. Atmosfera este încordată. Îi vede Vasilescu, care se repede zmulge sticla din mâna Deținutului Preot, o trănțește-n spatele unor bolovani de pământ și țipă.)

Vasilescu:(furios) Mă ați înebunit! Vreau muncă de la voi mă, nu să beți apă toată ziua și să pierdeți timpul. Să nu vă mai prind cu obiecte interzise că vă bag la carceră. Mă, popă tu crezi

că ai venit la stațiune, să-ți pupe babele mâna? Înțelegeți, mă tâmpiților că din groapa asta vă trimitem rând pe rând în groapa ailaltă. (Râde.) Mă, vă aranjez eu, mă deștepților! (se depărtează amenințând)

Părintele Gherasim (Către Deținutul 2 șoptind):

Se va întoarce.

Deținutul 3 (în șoaptă către Deținutul 4, arătând câteva plante în apropiere): Frate, aia e păpădie bună de mâncat ad-o încoace s-o-mpărțim.

Deținutul 4 (se întinde pe furiș, face-doi pași și îi dă planta, pe ascuns. Deținutul 3 o ascunde-n sân. Tăcere.)

Vasilescu: (se întoarce în tăcere, se îndreaptă către Părintele, face o plecăciune în bătaie de joc): Sărut mâna Sfinte (fulgerător îl lovește cu băta. Părintele Gherasim îl privește în față, în tăcere calm, bun și îngăduitor. Nici loviturile nici țipetele răuvoitorilor nu-l puteau rupe de rugăciune)

Valilescu: Sfinte, lungește-mi și mie viața cu jde ani și-ți voi împinge parale! (lovește cu sălbăticie. Părintele Gherasim rabdă durerea senin, calm, tăcut și demn)

Vasilescu (nemulțumit că Părintele nu-i cere iertare, din ce în ce mai furios continuă): Ce popă n-ai limbă, ce mă ești cu capu-n cer? Scot eu prostiile astea din voi!

Vasilescu (surprinzător se repede către Deținutul 4. Îi trage un băț pe spinare și țipă) Scoate bandițele ce-ai ascuns, că te omor. Ticăloșilor, pe toți vă îngrop în malurile canalului, ca să-mi fac planul cu voi!

Deținutul 4 (încovoiat de durere, scoate de sub zeghe plantele ascunse. Vasilescu le ia și le aruncă nervos ceva mai încolo.) N-am făcut nimic rău.

Vasilescu: Mă bandiților ăsta-i bunul poporului!
Bă trântorilor voi distrugeți avuția patriei! (În lovește și pe celălalt deținut, care era bandajat.

Acesta, sub durerea mult prea mare cade jos, văitându-se)

Părintele Gherasim: Tovarășe brigadier, vă rog să fiți mai îngăduitor cu el căci este bolnav. Fac eu și ce-a rămas din norma lui.

Vasilescu (evident enervat de calmul Părintelui)
Așteaptă popă că pentru tine mai am d-astea (îi arată ciomagul)

(Din partea opusă apare Plutonierul major, privește într-o parte și-n alta. Învârtește-un baston de cauciuc. Vasilescu îl vede de la distanță și se repede să-l întâmpine, slugarnic și gata să execute ordinele.)

Vasilescu: Ordin tovarășe Plutonier major!
Pofțiți în inspecție tovarășe Plutonier major.
Raportez că toți deținuții sunt la locurile de muncă și munca se desfășoară...se desfășoară ...(scoate repede o hârtie din buzunar citește pe furie, o ascunde repede) se desfășoară după grafic.
Așteptăm recomandările dumneavoastră prețioase să ne învățați să muncim mai mult, tovarășe Plutonier major.

Plutonierul Major: Vreau depășiri de normă mă, creier de furnică. Partidul Comunist cere de la noi să îndeplinim ne abătut toate directivele și să ridicăm randamentul muncii, mă creier de râmă.
Dacă tu nu ești în stare pun pe altul și ajungi înapoi la roabă. Înapoi la lopată, mă în brigadă cu ăștia pe care i-ai “ educat”.(Începe să râdă, apoi continuă)

Auzi mă, ai vreun popă în brigadă?

Vasilescu (slugarnic) Da, este unu s-trăiți!

Plutonierul Major: Fii cu ochi pe el.

Vasilescu (slugarnic) Da, s-trăiți! Și cu ăsta!
(arătând ciomagul. Râd amândoi)

Plutonierul Major (în șoaptă) Auzi brigadier, ia două canistre de motorină de la tractoare și du-le...știi tu.

Vasilescu: S-a n-țeles s-trăiți! Auziți satul ăsta e vestit prin vinul bun, Murfatlar. ...Eu am ....

Plutonierul Major (în șoaptă): Bine mă, tot acolo. Și alb și roșu să-ți mai speli din păcate! (râde)

Vasilescu: S-a n-țeles s-trăiți!

Plutonierul Major (îndepătrându-se): Depășiri de normă mă tâmpiților să-mai mai bage și mie o avansare, o primă ceva.

(Plutonierul Major iese din scenă.Vasilescu, iese separat din scenă)

Părintele Gherasim (se duce-n grabă la deținutul bandajat): Frate dă-mi mâna. (Îi ia mâna, o închină și începe ușor să o maseze cu blândețe.) A început să se-nvinețească trebuie să-ți fac puțină frecție, încearcă să o miști cât mai mult. Rotește din umăr cât poți.(Se depărtează puțin, începe să încarce bolovani în roaba celui bolnav, lucrează grăbit zicând): Rotește-o frate cât poți de mult, și roagă-te ne-ncetat. Numai Dumnezeu ne poate ține! Ia aminte să nu-i urăști pe cei care ne chinuiesc.

(Repede dă să plece, dar își aduce aminte de plante, se repede, le ia și le dă iar deținutului bolnav. Acesta îl

privește cu multă , multă bucurie și îi face semne de mulțumire: Părintele se duce la locul său de lucru)

Deținutul 4 (către Deținutul, 3 zice încet): Când se-ntoarce îl lovesc, îi trag o cazma-n cap să scăpăm de ticălosul ăsta. (toți au înțeles că se referă la Vasilescu)

Deținutul 3 (încet): Nu! Tu nu poți să fii la fel de rău ca el! Noi suntem creștini nu uita! Vrei tu să porți o crimă-n suflet? Vrei tu să fim torturați cu sălbăcie toți și să fim ascunși sub munții ăștia de pământ? Măi, frate răutatea și cruzimea și nedreptățile le vede și Dumnezeu și le îngăduie. Atunci, noi cine suntem să ne punem de-a curmezișul? Dreptatea lui Dumnezeu va veni!

Părintele Gherasim (către Deținutul 4): Tu ești om bun, mă uit în ochii tăi: văd lumină, ochi sunt fereastra sufletului, ești om bun, dar răbdarea ți-a ajuns la fund. De-aș putea să iau pe mine suferințele tale, ale voastre, frații mei, tare s-ar bucura sufletul meu. Dar...Tudore aș vrea să te-ntreb ceva...

Deținutul 4: De unde mă cunoști Părinte... să nu-ți fie cu supărare....

Părintele Gherasim: Spune tu, frate, ăstora care ne chinuiesc cine le ține viața? Și să-mi mai spui dacă vede și Dumnezeu ce fac ăștia cu noi? Tu ce crezi ?

Deținutul 4: Păi...eu socot că vede...da..ăștia prea ne otâncesc...crăparele-ar fierea-n...
(intervine Deținutul 3)

Deținutul 3: Ni s-a slăbănogit voința, Părinte, rugați-vă și pentru noi.

Părintele Gherasim: Desigur mă rog băieți. Nu de frică vă spun să răbdăm ci pentru că toate-au fost îngăduite de Cel de Sus. Cine suntem noi să ne-mpotrivim voii lui Dumnezeu? Nu trebuie să ne răzbunăm că este păcat mare. Eu te rog răbdă și roagă-te. Spune-mi Tudore cum ai ajuns în groapa asta?

Deținutul 4: Era anul trecut în Sfântul și Marele Post, pe la jumate. Și zice Elena, femeia mea: noi degeaba cutățim în casă toate cele dacă nu ne curățim și sufletele. Și zic: bine ai spus femeie, hai să nergem să ne spovedim la Părintele de la Sihăstria. Și mi-am făcut eu socotelile cu mine și am plecat...și eram sub patrahir...și am mărturisit toate relele și nelegiuirile câte le știam săvârșite... și s-a izghit ușa de părete și au intrat milițienii, o turmă, cu bastoanele-n mână cu caschete-n cap... s-au repezit și l-au îmbrâncit pe Părintele Arsenie, și râdeau...și-l trăgeau de barbă și i-au pus cătușe. (plânge) Înfierbântați milițienii țipau la el să spună unde-s ceilalți complici. Unul striga să le spună unde-i bordeiu cu vin. Da Părintele le zice: Dragii mei să știți că n-am nici un complice că nimic nu facem în ascuns. Și așa o pace avea Părintele și așa frumos le vorbea...Până să-i sucească mâinile la spate Părintele m-a binecuvântat și mă privea cu iubire multă...

Și zice un milițian către milițianul mai mare arătând către mine: împreună cu ăsta șoșoteau ceva periculos, unelteau împotriva ordinii sociale, amândoi sunt dușmanii poporului. Milițianul cel

mare zice: luați-l că doar n-o să plecăm fără complici. Asta a fost. (Tace. plânge) Lenuța mea era acolo. (plânge)...Măcar rugăciune de dezlegarea păcatelor mi-o fi făcut? Și Dumnezeu era acolo: pentru ce m-a lăsat? Apoi am suferit mult...Pentru ce mi-au dat 3 ani? Noi eram acolo să ne curățim sufletele. La ce sunt eu complice?

Părintele Gherasim: Dumnezeu este și aici și știe că ești nevinovat. Rabdă până la sfârșit, așa cum Domnul ne-a poruncit, și te vei mântui. Să nu urăști. Pe nici unul, din uneltele acestea, să nu-i urăști. Iartă. Ziua răsplătirii pentru tine va fi luminoasă. Toate acestea vor rămâne mult în urmă...șterse...fără importanță...

Deținutul 4: Ajutați-mă să iert. Rugați-vă pentru mine.(lăcrimează) Rugați-vă și pentru Elena mea.

Vasilescu (intră-n scenă și se îndreaptă către locul de muncă al deținuților. Plin de importanță strigă) Mă voi nu știți nimic. Nimic mă că sunteți proști. Mă vă spun eu că Partidul Comunist vrea de la noi să mărim... mă să mărim ritmul muncii, mă trândavilor. Pe mine m-a pus conducerea să vă pun la muncă, e clar? Mă bandiților, eu răspund de voi. Mă, ticăloșilor, dacă se pierde o roabă din inventar, eu o plătesc, dar dacă-i crap capul unuia dintre voi ies bine.

(către Părintele Gherasim) Ai înțeles și tu mă popă sau nu știi decât aliluia?

Părintele Gherasim : Eu mă gândesc că aici se consumă multă motorină, tovarășe brigadier. Da,

tot e bine că satul ăsta e vestit prin ceva...și alb și roșu...

Vasilescu:(șocat, surprins, năucit, se uită în sus, nu știe ce să creadă...) Ce zici mă...Ce zici mă...(zice ca pentru sine) ăsta are turnători, aare turnători...Popa are turnători!

(Se trage cortina. Sfârșitul actului II)

Actul III

Locul și timpul desfășurării acțiunii:
Penitenciarul spital Târgu Ocna. Iarna anului 1951

Scena reprezintă: Camera 4 destinată bolnavilor în stare gravă. Patru paturi din fier, 3 bolnavi. Un pat liber Tristețe de mormânt.

Personajele:

-Deținutul Părintele Gherasim, se roagă.

-Deținutul Gheorghe Jimboiu

-Deținutul bandajat la cap

-Gardianul om rău zis Bubuilă

Alt gardian zis Negru-mititel

Părintele Gherasim: Să-i mulțumim lui Dumnezeu că a rânduit să fim numai trei și să avem mai mult aer.

Deținutul bandajat: I-am fi mulțumit și mai mult dacă ne păzea să n-ajungem în groapa asta. Să mă ierte...

Părintele Gherasim: te văd cu inima rănită, nu-L învinui pe Dumnezeu. De ce ai ajuns aici?

Deținutul bandajat: Să vă zic, că-mi mai ușurez inima. Eu îs plugar dobrogean, munceam din greu.Țineam posturile, sărbătorile și respectam pe părintele care era și învățător în satul nostru. Mă duc eu odată, cu treabă la oraș, mă-ntâlnesc cu un văr bun, om așezat și zice: Mă vere aș vrea să-ți dau câteva cărți bisericești să-i duci Părintelui Petru că el este peste două sate și are nevoie. Să ai grijă mare să nu te prindă cu ele că-i foc mare. Zic: Da câte-mi dai vere? Păi 30 și nu-s așa mari-zice.

M-am socotit eu ce să fac: dacă nu le iau îî rău că refuz să fac un bine Bisericii. Pă seară-i zic lui văru: Mă vere nu știu ce să fac să nu intru-n încurcătură.Văru zice: Eu am pregătit o geantă, geantă d-asta ca de școală; ți le pun în ea și tu o pui jos la bagaje la autobuz.

Dacă vă oprește cineva nu știi a cui e geanta. Nu știi și gata. Dacă nu aveți control, când cobori în satul vostru bagi geanta într-un sac și îl iei la spinare. Tu hotărăști-zice. Eu îî zic dă-o încoace. La autogară am făcut cum plănuisem ș-am plecat. După vreo oră de mers se strică ceva la mașină, ne oprim în drum. Șoferul dă să repare stricăciunea ; noi călătorii așteptam.

Vine din spate o mașină, o Volgă cu 4 civili. Opresc în fața noastră îl legitimează pe șofer, îl întreabă ce necaz are. Unul zice către ceilalți: O fi un sabotaj tovarăși! Jos toată lumea-răcnește altu. Ne-au așezat pe două rînduri, au trecut prin fața noastră, prin spate, au vorbit între ei în șoaptă.

Zice din nou, tot ăla: fiecare să-și ia bagajul în mână : executarea!

Mie-mi răsunau în urechi vorbele lu văru-meu: “nu știi a cui e geanta”. Îmi iau bagajul celălalt și aștept. Ia fiecare ce avea și rămâne geanta. Milițianul, sau securist ce-o fi fost urlă: A cui e aia mă? Nimeni nimic. Două femei au început să tremure de frică. Eu cu văru-meu în gând.

Când doi căutau ălalți se uitau la noi..., la fiecare priveau cu atenție. Ne priveau cu o presiune... Milițianul ăl mare face semn la altu, care deschide geanta și găsește cărțile. Se repede unul la șofer, îl îmbrânțește și îl întrebă: Ce-i cu asta, mă ? Șoferu tremura tot: Nu știu Don Șef! Mie-mi răsunau în urechi vorbele lu văru-meu: ” îi foc mare”. Începuse să mi se înfierbânte urechile.

Pe mine, pe șofer, pe un tânăr și două femei ne-au luat la secția de miliție.(Tace îndelung...apoi zice) Cum era să las să-i condamne nevinovați pe ceilalți? Cum? Așa am căpătat 3 ani pentru răspândire de materiale religioase.

(Se trănțește ușa intră Bubuilă aducând un deținut, foarte slăbit. Îi arată priciul gol și îl îmbrânțește într-acolo fără vorbă. Noul venit, fără să-i privească pe ceilalți, șezându-se pe prici zice:)

-Am fost brigadierul Vasilescu, am oameni sus atât vă spun: Nu vă puneți cu mine.

(Foarte slăbit își bagă fața sub pătură, fără să privească-n jur. Are dureri, se zvârcolește)

Părintele Gherasim: (către Deținutul bandajat)

Ce-a fost cu ceilalți? Dar vărul ce-a pățit?

Deținutul bandajat: Ceilalți au fost eliberați. Pe vărul meu nu l-am trădat; am luat totul pe mine.

Părintele Gherasim: Bietule nevinovat, să nu fii supărat pe vărul dumitale, să nu ții ură pe anchetatori. Ei sunt niște jalnice unelte în slujba celui rău. Pentru treaba pe care ai vrut s-o faci vei avea plată de la Dumnezeu când va fi ziua răsplătirii fiecăruia. Cărțile cu învățătură creștină sunt ca niște îngeri ai lui Dumnezeu care te însoțesc, te învață să-L cunoști, să-L iubești, să te păzești de păcat și să-ți lucrezi mântuirea. Cărțile cu învățătură mântuitoare rămân hrană și pentru sufletele urmașilor noștri...de aceea...

Încă odată zic: să nu fii supărat pe niciunul.

Deținutul bandajat: Nu Părinte, da măcar pe mașină tot am rămas supărat...că dacă nu se strica...

Părintele Gherasim: Să-ți țină Domnul umorul și inima senină.

(Deși bolnav Părintele zîmbește. Se trântește puternic ușa se repede înăuntru Negru-mititel țipând)

- Te-am prins, te-am prins dă-ncoace cartea. Te-am auzit mă, dă încoace cartea aia că te iau la bastoane, banditule. Mă, cartea sau viața! (începe să caute înfuriat pe sub saltele ...)

-Cartea, popo! Că dacă se găsește la tine îmi ia mie un graaad...mă tâmpitule. Dar dacă o găsesc eu, poate-mi dă un graaad, mă banditule.

(zicând așa Negru-mititel îl lovește de 2 ori cu bastonul pe Părintele)

Părintele (calm liniștit îi spune)

-N-avem nici o carte-n camera asta.

Negru-mititel:

-Vă urmăresc, vă vânez mă, mai vorbim noi!

(nervos, Negru-mititel iese și amenință cu bastonul)

Deținutul bandajat: Iertați-mă Părinte, din cauza mea ați pățimit, dacă nu vorbeam eu de cărți nu se-ntâmpla.

(Părintele Gherasim îi face prietenos semn să tacă. Se așterne tăcerea-n cameră. Părintele este epuizat de boală și de suferință, se roagă. În privirea sa puteai vedea multă dragoste și nemărginită iertare)

(Noul venit, fiorosul zbir Vasilescu asculta uluit și înfricoșat....Era cuprins ca de un cutremur, vroia să fugă dar nu putea, vroia să se-ascundă dar n-avea unde, vroia să-și cheme ajutoare...care nu se aflau....Când și când se uita către locul unde zăcea Părintele Gherasim...

Părintele Gherasim își adună puterile, îi face semne să fie ajutat să ajungă la patul noului venit. Vasilescu tremura...Pentru el Părintele era ca o bombă cu fitilul aprins.)

Părintele Gherasim (stând jos lângă patul lui Vasilescu, pe care-l mângâie pe frunte și zice cu blândețe) Prietene, ești atât de înfricoșat, vreau să te-ajut. Liniștește-te adună-te, sunt alătura de tine. Eu am uitat tot...tot...crede-mă. Iertarea este vindecătoare.

Vasilescu: Ceva ca un fierăstrău tocit îmi rupe din inimă...Din trecutul meu ca dintr-o groapă de gunoarie ies amintiri care mă hăituiesc , mă sulitează necruțător... Cum s-au ținut după mine? Un asalt al faptelor mele, un atac al vorbelor rele,

ca o bandă se reped în mine..Le recunosc...deși le uitasem. Atunci credeam că trebuie să-mi apăr cu orice preț pielea. Să nu mă obligi să te privesc în ochi...Bunătaea ta mă rănește...

Părintele Gherasim: Amândoi suntem robii lui Dumnezeu! Ascultă-mă și împreună vom chema mila lui Dumnezeu.

Deținutul Vasilescu: Pentru mine mai există milă?

Gheorghe Jimboiu: Părinții noștri care ne-au învățat Legea Sfântă spun că mila lui Dumnezeu prin lacrimile de pocăință se pogoară. Iertați-mă Părinte, că am vrut și eu să zic ceva, dar de câte ori aud de mila lui Dumnezeu îmi face atât de bine... căci este o doctorie.

Părintele Gherasim: (către Vasilescu) Luptă prietene curățește-te prin mărturisire: rostește numele celor care te-au persecutat și chinuit.

Deținutul Vasilescu: Un brigadier roșcovan...un milițian rău...deținutul cu cicatrice...deținutul lipovean...

Părintele Gherasim (după fiecare nume zicea):
Miluiește-l Doamne...

Părintele Gherasim: Adună-ți puterile și rostește numele celor pe care i-ai bătut, chinuit, amenințat... atâtea câte le mai știi. Îți vei descărca răutatea din suflet.

Deținutul Vasilescu: Ion, Ilie...Constantin...ăla căruia i-am luat mâncarea și am aruncat-o, ăla care a murit în spital, ăla peste care s-a surpat malu...ăla pe care-am pus pe alții să-l bată...popa

Gherasim...alt popă...un tânăr firav...ăla care nu mi-a dat bocancii lui...

Părintele Gherasim (după fiecare nume zicea):
Miluiește-l Doamne pe robul tău...

(Vasilescu trecea prin chinuri mari; era ca atunci când ți se scufundă barca și, cu ultimile puteri vrei să arunci lestul din ea ca să te salvezi)

Părintele Gherasim: Curaj prietene! Acum repetă după mine. (Rostesc împreună rar, cu înfricoșare)

-Miluiește-i Doamne pe toți cei care s-au pomenit, pe alții ale căror nume au fost uitate sau necunoscute și iartă-mă și pe mine păcătosul. Nu mă lipsi de mila Ta Doamne pe mine cel mai mare păcătos. Mult Ți-am greșit Ție Doamne, mai mult decât tot păcătosul, dar de la mila Ta nu deznădăjduiesc. Iartă-mă!

(Vasilescu nu-și recunoaște vocea, este uluit. Se lasă tăcere. Părintele ne-nchină. Se-nchină și Vasilescu; este total surprins de gestul său. Cu fiecare închinăciune parcă se topește “muntele” care-l strivea...)

(Se deschide ușa brusc, intră milițianul Bubuilă, îi vede pe cei doi închinându-se, rămâne șocat, nu știe ce să facă...)

Bubuilă: Eu trebuie să mă duc c-am treabă.

(iese din cameră)

Părintele Gherasim: (continuă) Ai făcut un pas către Dumnezeu, ai pus început bun. Acum trebuie să te spovedești, descoperind toate cele rele săvârșite și mărturisind că-ți pare rău de ele să cerșești îndurare de la Dumnezeu.

(Pe fața lui Vasilescu apăruse un semn de nădejde, era asemenea celui care se luptă între valuri și atinge cu degetele un colac de salvare. Acum știe că trebuie să lupte pentru că are ce prinde. Cu șiroaie de lacrimi în ochi s-a desfășurat lupta cu răul: spovedania. A urmat rugăciunea de dezlegare. Camera se umpluse de pace sfântă. Amândoi erau sfârșiți de puteri dar fericiți. Dar nu numai ei ci toți cei prezenți în cameră erau fericiți! Era fericirea dată de prezența nevăzută a Domnului Hristos, Dumnezeuul iubirii)

Părintele Gherasim: Roagă-te ne-ncetat:
Doamne miluiește, Doamne miluiește, Doamne miluiește...

Părintele Gherasim: Gheorghe, du-mă-n prici,
în noaptea asta voi fi la picioarele Domnului Hristos.

Fraților rugați-vă! Domnul Hristos este iertător celor care se pocăiesc. Rostiți rugăciuni.

Hristos s-a-ntrupat să aducă pace. Ce dulce-i pacea Domnului Hristos! (foarte slăbit)

Să rostim troparul Nașterii Domnului: Nașterea Ta Hristoase Dumnezeuul ...nostru...răsărit-a lumii...

(În aceeași noapte sfântă a Nașterii Domnului Hristos Părintele Gherasin Iscu și Vasilescu au plecat la Domnul împăcați auzind cântări îngerești.Gheorghie Jimboiu bate-n țeava de la calorifer. Se aud răspunsuri).

Se lasă cortina.

Intră în scenă toți actorii, se așază pe 2 rânduri și la un semn al Părintelui Gherasim cântă împreună cu spectatorii, într-un glas de bucurie sfântă:

“ Nașterea Ta Hristoase Dumnezeu nostru, răsărit-a lumii lumina cunoștinței. Nașterea Ta Hristoase Dumnezeu nostru, răsărit-a lumii lumina cunoștinței.”

Sfârșit

6. Ultimul cânt

Actul I

Locul și timpul desfășurării evenimentelor:
Episcopia din Oradea-biroul Episcopului.
Cândva după aprilie 1936, înainte de octombrie 1950.

Scena prezintă: Biroul de lucru al Episcopului.
O măsuță-n mijloc, 4 scaune. Pe perete tabloul Preafericitului Părinte Patriarh Justinian Marina. Tabloul lui Petru Groza-primul ministru. Tabloul lui Gheorghe Gheorghiu Dej- președintele Republicii Populare Române.
Personaje:

Părintele Nicolae Popoviciu, Episcop de Oradea.
Părintele Andrei Coman, episcop vicar.
Părintele Dimitrie-secretarul episcopului.
Primul studentul la teologie: Ion Neagu
Al 2-lea studentul la teologie: Vasile Codrescu.

(Pe biroul de lucru al Episcopului sunt multe cărți, un telefon, un crucifix. Episcopul Nicolae scrie, cineva bate la ușă)

Preasfințitul Nicolae: Da, poftiți! (intră părintele secretar)

Părintele Secretar: Sărut mâna Preasfinției voastre, v-am adus corespondența. Le-am triat după cum m-ați învățat: din eparhie, de la Patriarhie, de la organele de stat, de la enoriași.

Preasfințitul Nicolae: Mulțumesc, bună treabă.
(intră Părintele vicar Andrei)

Părintele Vicar: Sărut mâna Preasfinției voastre, aveți puțin timp să stăm de vorbă?

Preasfințitul Nicolae: Desigur, luați loc.
Vă ascult.

Părintele Vicar: Stărui cu o rugămintă mai veche: am nevoie de toată corespondența care iese. Încă o dată vă rog să dați dispoziție să se mai pună o coală de indigou în plus pentru încă un exemplar. Eu cred că-i normal.

Preasfințitul Nicolae: Noi urmăm întocmai instrucțiunile Patriarhiei privitoare la numărul și circulația documentelor. Frăției voastre vă sunt aduse de către secretar documentele pe care sunteți îndreptățit să le primiți.

Părintele Vicar: (agitat) Preasfinte, eu am nevoie de copii după predici, copiile circularelor către parohii; aceste documente care trasează credincioșilor calea. (se uită la cartea Lespezi de altar)
Nici p-asta n-am văzut-o-n manuscris. (tot mai supărat)

Preasfințitul Nicolae: Calea de urmat una este: Domnul Hristos! Predicile eu nu le pregătesc din

cărți, nu culeg texte frumos meșteșugite; eu oamenilor le vorbesc pe limba lor.

Părintele Vicar: Despre predici lucrurile nu stau chiar așa : ele nu sunt simple îndrumări de viață creștinească ....Mă declar obstrucționat în îndeplinirea atribuțiilor. Notez rea voință din partea arhieriei voastre. (iese furios)

Părintele Secretar: (fără să intre) Iertați-mă, așteaptă doi studenți de la Teologie.

Preasfințitul Nicolae: Poftește-i să intre.

(cei doi tineri, intrând rostesc într-un glas)

-Săru mâna Preasfinției voastre.

Primul student: mă numesc Ion Neagu, anul doi la pastorală.

Al doilea student: mă numesc Vasile Codrescu, tot anul doi.

Preasfințitul Nicolae: Fiți binecuvântați, aveți nevoie de ceva? Luați loc.

Primul student: Iertați-ne Preasfinția Voastră, în prezent vedem că este un număr tot mai mare de oameni răi, tâlhari, atei, sectari, trădători, și alții, care exercită presiune uriașă asupra oamenilor simpli în sensul că-i derutează și îi îndepărtează de credință.

Preasfințitul Nicolae: Ce poate răutatea oamenilor pe lângă bunătatea lui Dumnezeu?

Noi să ne luptăm să rămânem în credință, să ținem minte că nu există decât o singură pagubă: pierderea sufletului. Ca aceasta să nu se-ntâmplesse nu trebuie să fugim de pătimiri, deci nici de necazurile de la cei pe care i-ați menționat.

Primul student: Iertată să ne fie îndrăzneala; am vrea să vă întrebăm încă ceva.

Preasfințitul Nicolae: Vă rog dragii mei.

Primul student: Oare Darwin a fost comunist sau ateu?

Preasfințitul Nicolae: Charles Darwin n-a fost comunist căci în vremea sa ideologia comunistă nu exista. Prin concepția pe care a emis-o, adică teoria despre originea animală a omului, prin această idee el îl ignoră pe Dumnezeu, îl neagă pe Creator, deci trece în rândurile ateilor.

Celălalt student: Poate nu era educat, poate n-a avut acces la învățătura Bisericii.

Preasfințitul Nicolae: A fost absolventul Universității din Cambridge, a luat parte la o expediție în jurul lumii care a durat 5 ani, a putut cunoaște multe religii deci și Ortodoxia.

Celălalt student: Dacă a avut studii universitare înseamnă că păcatul său mai mare este.

Preasfințitul Nicolae: Nu noi îi judecăm păcatele dar putem spune că prin teoria sa a dărâmat dreapta gândire a multor savanți, profesori, și intelectuali.

Primul student: Pe care i-a dus în totală rătăcire.

Preasfințitul Nicolae: Așa este, să știți că fiecare dintre noi lăsăm - fie că vrem sau nu - lăsăm o învățătură generațiilor viitoare. Adică le oferim exemplul nostru de viață, prin care sau le

dăm un imbold spre lucrarea virtuților sau le dăm un brânci spre tăvălirea în imoralitate. Vă rog să meditați la păcatele omului de după moarte, căci ele există.

Primul student: Pe care nu le mai poți opri, nici nu poți face pocăință pentru ele....Uimitor.

(cei doi studenți, împreună)

- Mulțumim pentru învățatură, sărut mâna Sfinției voastre.

Părintele Secretar: Iertați-mă, aveți o scrisoare ...de la... Părintele Vicar... uitați-vă...

Preasfințitul Nicolae: (ia în mână scrisoarea și citește ca pentru sine)

Preasfinției voastre Episcop Nicolae Popoviciu,
Cu plecăciune, doresc să vă pun în față câteva observații și elemente legate de îmbunătățirea necesară a se face în activitatea bisericească în această eparhie :

1. Întâistătorul Părinte dintr-o eparhie trebuie să păstorească cu iscusință oile cuvântătoare, spre o viață pașnică și îmbelșugată.

2. Același popor mai are și alți păstori: reprezentanții puterii de stat.

3. În consecință între cele două păstoriri trebuie să fie o unitate de idei, de regului, de concepții.

4. Ierarhilor nu le este îngăduit să instige poporul la nerespectarea legilor, la neplata taxelor, la ignorarea autorității statului.

La acestea sunt gata să mă alătur să le punem în aplicare.

Semnat Episcop vicar, Părintele Andrei Coman.

(Preasfințitul Nicolae ia scrisoare , se așază la masă, scrie ceva și apoi citește, ca pentru sine)

Iubite Părinte Vicar,

Sunteți în mare eroare: nu există doi păstori la aceeași turmă. Reprezentanții Bisericii și ai Statului sunt și ei tot oi (sau capre). Singura cale de urmat este Păstorul cel Bun, Domnul nostru Iisus Hristos. Așa să ne-ajute Dumnezeu.

(către Părintele Secretar care aștepta:)

Preasfințitul Nicolae: Te rog să distribuie scrisoare asta: Preafericitului Patriarh, Sfântului Sinod și tuturor preoților din parohii.

Părintele Secretar: Am înțeles, fac ascultare.

(Preasfințitul Nicolae se așază la masă și citește alte documente. Sună telefonul. Ridică receptorul.)

Preasfințitul Nicolae: Doamne ajută Părinte Stavrofor, mulțumim Domnului, ne străduim să rezolvăm problemele curente, care cu ajutorul Maicii Domnului...desigur, desigur, aștept la telefon.. (după câteva minute) Sărut mâna Preafericite Părinte Patriarh....Iertați-mă, eu mă așteptam la reclamații din partea lui. Cred că mai are o uniformă...Preafericite Părinte, oamenii sunt umiliți și apăsați de frică și teroare. În Pastorale și predici eu le-am vorbit de schimbarea omului păcătos, de morala creștină. Le-am spus că EXISTĂ IERTARE...Da înțeleg

ce vrea Partidul ei dar oamenii nu vor să audă-n biserici de planul de electrificare a satelor, de planul de dezvoltare economică, de semănăturile agricole. Credincioșii? Din toate categoriile sociale: meșteșugari, muncitori, studenți, ostași dar cei mai mulți sunt osteniții pământului.

Da este adevărat, este! Da, am spus așa:” Tot ceea ce este în contradicție cu Evanghelia este minciună” La mănăstirea Izbuț am spus așa: “Astăzi conducătorii nu sunt alături de Dumnezeu și nu cred în El.” Bănuiam eu că au iscoade dar mai exista și posibilitatea ca și dintre urmăritorii unii să fie luminați de Sfântul Duh. Da iertați-mă, am înțeles. Atitudinea mea a revoltat conducerea statului? Da iertați-mă, am înțeles și îmi pare rău dacă eu am provocat o ruptură cu puterea actuală. Sfintele canoane n-a încălcat: mie nu de judecata comuniștilor mi-e frică ci de judecata lui Dumnezeu. Adevărata pace numai prin Domnul Hristos o putem dobândi.

(Se întrerupe convorbirea)

(Se trage cortina.)

Sfârșitul actului I

Actul II

Locul și timpul desfășurării evenimentelor:
Mănăstirea Cheia regiunea Ploiești. După
octombrie 1950 , până în 20 octombrie 1960

Scena prezintă: Interiorul unei camere mici și sărăcăcioase. Un pat de scandură, o pătură, o cană pe masă. Icoana Sfântului Ierarh Nicolae pe perete.

Personaje:

-Vlădica Nicolae Popoviciu într-o rasă veche.

-Monahul bun

-Monahul informator

-Alt monah

-Un milițian

-Al doilea milițian

-Pădurarul

-Poștașul

- Un “țăran”

- Celălalt “țăran”

Vlădica Nicolae (se mișcă prin chilie vorbind cu Monahul bun): Într-o predică în Maramureș am spus că sunt pregătit să “Mor pentru popor, pentru pământul românesc cotropit”. La asta s-au adăugat și alte declarații. La presiunile lui Petru Groza la 3 octombrie 1950 s-a hotărât demiterea, mea și retragea la un domiciliul forțat impus de Securitate.

Apoi am fost surghiunit la această Mănăstire. S-au bucurat oamenii fărădelegii începând cu vicarul Andrei Coman și omul de serviciu Moga, și desigur mulți alții care nici nu m-au cunoscut...

Monahul bun: Dar sinodul unde era, dar iubirea de dreptate era stinsă?

Vlădica Nicolae: Mitropiliții Nicolae Bălan, Sebastian Rusan, Nicolae Colan au luat o poziție vitejască dar...pătimirile sunt îngăduite de Dumnezeu și trebuie să înțelegem corect rolul lor. (cineva bate ușor în geam, repede Monahul bun dispare fără să spună cuvânt.Vlădica începe să se roage, făcând închinăciuni. Se trânteste ușa: intră doi milițieni)

Un milițian: (tipând) Percheziție; spune popă unde-ai ascuns scrisorile de la complicități? Unde ai ascuns banii străini cu care vrei să fugi din țară? (răscolesc salteaua și o aruncă jos. Scot ziarele de pe masă și le aruncă. Episcopul surghiunit îi privește cu îngăduință, cu bunățate, ba chiar cu iubire iertătoare)

Alt milițian: Ce te uiți așa la noi, Sfinte? Ești nevinovat? Toți tâlharii sunt nevinovați!

Vlădica Nicolae: Nu am nici scrisori nici bani nici cărți.

Un milițian: Ia zi mă, ai aflat unde țin călugării banii mănăstirii, unde țin ascuns vinul? Că așa te-am pus să afli și să ne spui. Mă, nu fii prost; tu ne spui unde sunt banii și vinul și noi îți dăm drumul ! Vezi popă că-i bună treaba?

Vlădica Nicolae: Eu nu sunt trădător și nici fugar nu vreau să fiu. Eu mulțumesc lui Dumnezeu pentru încercările și pătimirile prin care trec.

Alt milițian: Buuun! (se repede și îi dă câteva bastoane pe spate) Mulțumește-i și pentru astea! Și o să-ți mai dăm dacă nu rezolvi treaba la care te-am pus.

(milițienii ies trântind ușa. Vlădica începe să așeze lucrurile la locul lor. Intră Monahul bun și începe să-l ajute.)

Monahul bun: Se poartă așa cum au fost instruiți, că nu gândesc la ceea ce fac!

Vlădica Nicolae: Uneori, poate mai pun și de la ei puțină răutate.

Monahul bun: Rugați-vă pentru noi toți Sfințite Părinte. Se aude că pe IPS Grigorie Leu l-au otrăvit comuniștii.

Vlădica Nicolae: Știu, cu o cafea a fost otrăvit în biroul lui Petru Groza și a murit la 4 zile mai târziu, adică la 1 martie 1949. Mă întreb când îmi va trimite și mie o cafea! Răutatea lor nu este a lor ci este a celui pe care-l slujesc; începătorul răului în lume.

(Monahul bun iese din chilia Vlădicăi. Îl întâmpină alt monah)

Alt monah: Măi frate nu știi că din cauza lui (arătând spre chilia Vlădicăi) nu ni se mai dau scrisorile? Oare nu înțelegi că dacă ar fi fost un drept l-ar fi apărat Dumnezeu? Nu a ascultat de Preafericitul Părinte Patriarh și nici față de Sinod, știi ce-nseamnă asta?

Monahul bun: Nu ne este îngăduit să judecăm! Nu ne este îngăduit să nu ajutăm pe cel aflat în nevoi și necazuri. Nu putem noi să înțelegem deplin rostul pătimirilor! Cu să ne repezim să aruncăm piatra?

Alt monah: Să nu-ți fie cu supărare, frate!

(Vine Pădurarul. Are o traistă. Pare agitat. De departe este urmărit de doi agenți de miliție deghizați în țărani. Pădurarul se uită pe furiș către urmăritorii lui. Intră în chilia Preasfințitului Părinte Nicolae)

Pădurarul: Sărut mâna, eram în trecere și-am zis să vă aduc o sticlă cu lapte. (scoate sticla din traistă și o pune jos lângă piciorul mesei.) E proaspăt, mulș în dimineața asta. Eu, vreau să vă întreb ceva: sunt oameni care pun capcane în pădure. O mulțime de căprioare sau mistreți cad în capcanele lor și devin mâncare pentru șacalii. Eu dacă-i torn peăștia la miliție îi bagă la închisoare. Ce să fac, căăștia strică mult vânat, iar eu trebuie să-l protejez?

Vlădica Nicolae: Înțeleg, desigur, că înțeleg pentru că eu însumi sunt “vânat”. Și mulți mă pândesc... Dar omule bun! Să nu-i torni ci să le strici capcanele pe care le găsești și să le spui că-i mare păcat să ucizi. Mare păcat!

(Pădurarul pare săgetat de un cutremur interior, deodată este cuprins de panică. Se repede la sticla cu lapte)

Pădurarul: Ia să dăd eu dacă mai e bun laptele! Văleu, s-a stricat! Trebuie să-l arunc numaidecât!

(Deschide fereastra și aruncă sticla afară) Eu mă duc c-am treabă!

(afară cei doi “ țărani” îl caută-n traistă și sub haină să vadă dacă a lăsat sticla cu lapte)

Un “țăran”: Zi mă undea-ai pus-o?

Pădurarul: Înăuntru.

Celălalt “țăran”: Ăsta-i cadoul pe care-l merită!

Un “țăran”: Lasă că are cine să-i cânte aliluia!

(De camera Părintelui se apropie un monh. Intră timid)

Monahul informator: Binecuvantați preasfințiți părinte! Iertați-mă, sunt pus de Securitate să vă urmăresc și să raportez cu cine

vorbiți, ce primiți sau dați și așa mai departe. Iertați-mă; dar am fost constrâns. Vă rog faceți în așa fel să nu vă văd căci, sunt și alți informatori și se compară raportările. Nu vreau să vă fac rău. Mă simt îngrozitor! Sunt “un Iuda”.

Vlădica Nicolae: Prietene nu te necăji, eu demult am fost urmărit și prigonit și voi fi până la sfârșit. La Domnul Hristos se ajunge numai prin pătimiri.**Monahul informator:** Spuneți-mi de ce sunt comuniștii atât de înverșunați împotriva Bisericii Ortodoxe?

Vlădica Nicolae: Pentru că sunt contaminați de analfabetism duhovnicesc și nu știu să cânte: “Ajutor și acoperitor s-a făcut mie, spre mântuire”... (o scurtă tăcere) Dar... de ce-mi spui acestea?

Monahul informator: V-am văzut lăcrimând când vi s-a interzis să participați la programul liturgic! Mă simt vinovat !

Vlădica Nicolae: Te iert, te binecuvintez și te îmbrățișez.

(Monahul informator părăsește chilia. Vine poștașul și intră în chilia Vlădicăi)

Poștașul (emoționat): Preasfinte, dacă vă aduce pădurarul ceva de mâncare să nu luați; am văzut niște securiști sau procurori, ce-or fi, că au intrat în casă la pădurar. Dacă vă aduce ceva de mâncare să nu luați să nu vă otrăvească cu ceva.

Ticăloșii!

Vlădica Nicolae:(foarte slăbit, abia ținându-se pe picioare) Mulțumesc om bun; mă voi păzi. Tensiunea asta mă doboară.

Poștașul: Am ordin să le dau lor scrisorile sau pachetele care sosesc sau le expediați. Mereu trebuie să dau declarație ce-am văzut, cu cine stați de vorbă... Stai...era să uit.

(scoate șapca, desface ceva și-i dă Părintelui un bilet)

Vlădica Nicolae: (luând biletul) De unde ai asta?

Poștașul: De la preotul Ioan din comuna Măneciu. Om bun, cu frică de Dumnezeu, și înțelept tare. Ferica de dascălii care l-au învățat Dreapta Credință.

Vlădica Nicolae (desface hârtia și citește tare):

Ce poate răutatea oamenilor...(ia un creion și scrie ceva în continuare, apoi citește)” pe lângă bunătatea lui Dumnezeu!”

Dă-i te rog asta înapoi Părintelui.

Poștașul:(ascunde hârtia) Sărămâna și nu iutați cu treaba aia.

(Se apropie doi milițieni. Monahul informator le iese înainte)

Monahul informator: Bună ziua, să știți că este bolnav. Tare bolnav.

(un milițian îl îmbrânțește, trece mai departe, trânteste ușa și strigă)

Un milițian: Spune popă unde ascunzi alimentele pe care le dai la bandiții din munți?

Zi măă, că nu-ți merge cu noi!

Vlădica Nicolae: Nu am legături cu nimeni. Nu am dat nimănui alimente.

Celălalt milițian: Tovarășe, lasă-l mai ușor, eu îl cred. (Scoate o hârtie nescrisă și i-o întinde Părintelui)
Uite semnează aici ș-am plecat.

Vlădica Nicolae: Nu semnez. (o ameteală îl face să se-așeze cu greu.Cei doi milițieni trântesc ușa și pleacă. Vine Monahul informator, se așază pe marginea patului).

Monahul informator: Sărut mâna, sunt eu, iscoada, iertați-mă. (Îi pune mâna pe frunte, zice în șoaptă) Văpae și ger se bat îngrozite.

Vlădica Nicolae: Acum ești un om nou, i-ai întors spatele celui vechi.(scurtă pauză) Spune-le că i-am iertat; la toți să le spui asta. Dă-mi puțină apă! Mulțumesc. (Tăcere, straturile amintirilor par că s-au răscolit. Foarte slăbit Părintele rostește)

Părinte secretar scrie circulară către toată Eparhia. Scrie așa: Nimeni nu poate ajunge la Hristos fugind de pătimiri. Și mai scrie-le oamenilor așa: “Să-L iubiți pe Hristos Domnul”. (Cu un oftat ușor își dă sufletul în mâinile lui Hristos)

Monahul informator: (Îi închide ochii și îi sărută mâna zicând) Fiecare pasăre, cândva, cântă un ultim cânt.

(Se trage cortina)

Toți actorii intră în scenă și se așază pe două rânduri. La un semn al Vlădicăi Nicolae, actorii împreună cu spectatorii ridicăți în picioare cântă:

“Ajutor și acoperitor s-a făcut mie, spre mântuire.
Acesta este Dumnezeuul meu și-L voi slăvi pe El;
Dumnezeul părintelui meu și-L voi înălța pe El,
căci cu slavă S-a preaslăvit” (de 2 ori)

Cuprins

1. Cuvânt către cititori.....	3
2. Foamea de pâinea d-acasă.....	6
3. Teascaul pătimirilor.....	24
4. Crucea: poarta Împărăției.....	42
5. Crăciunul în spatele gratiilor.....	62
6. Ultimul cânt.....	83